
אמרי שמואל
ויקהל
פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע
נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנו של קדושים האדמו"ר
הרב שמואל שמעון טולידאנו שליט"א
יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"ב




©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
**"בית מאיר"**
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

**ניתן לפנות ל:058-4150707**

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

# ואלה יעמדו על הברכה

# חוברת זו מוקדשת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של

דוד בן רוזה רואימי ומשפחתו הי"ו

ולברכתו לבריאותו ולהצלחתו של אייל בן לאה הי"ו

ולברכתה לבריאותה ולהצלחתה של שירלי בת חוה שתח"י

ולרפואה שלימה של אשר מסעוד פרוספר בן רוזה הי"ו

מתן בן ז'קלין הי"ו

בוסתני בן רוזה הי"ו

ניסים יצחק בן רוזה הי"ו

אברהם בן שולמית הי"ו

מיכאל בן ורה הי"ו

סול שולה בת רוזה שתח"י

אסיה בת נטלי שתח"י

חנניה בן רוזה הי"ו

ליחי רפאל בן מיכל הי"ו

שהקב"ה ימלא כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה, ויזכו לבריאות איתנה ופרנסה טובה וסיעתא דשמיא , ויזכו להתבשר בשורות טובות, שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

מוקדש לעלוי נישמת

רוזה בת מזל ז"ל

חיים עמרם בן אסתר ז"ל

אליהו בן רוזה ז"ל

מרים בת סול ז"ל

חוה בת טובה ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

# שבת שקלים - זכר מחצית השקל

בשבת קודש מוציאים שני ספרי תורה בספר תורה הראשון קוראים בתורה בפרשת השבוע פרשת ויקהל ובספר תורה השני קוראים בתורה בפרשת שקלים שבה התורה מדברת על מצוות מחצית השקל, ואמרו רבותינו ז"ל ששבת שלפני ראש חודש אדר קוראים בתורה על מצוות זכר למחצית השקל והטעם לכך מכיון שכתוב במגילת אסתר שהמן הרשע שקל עשרת אלפים ככרות כסף לתת לאחשורוש כדי שיתן לו רשות להשמיד את כל היהודים ולכן אמר הקב"ה תקדימו את השקלים שלכם לשקלים של המן הרשע, ואומר הגאון מווילנא שבני ישראל היו מעל גיל עשרים היו בדיוק שש מאות אלף ואם נעשה חשבון שש מאות אלף שנתנו מחצית השקל זה בדיוק עשרת אלפים ככרות כסף שנתן המן לאחשורוש.

ועוד טעם למה שבת שלפני ראש חודש אדר קוראים בתורה בפרשת שקלים על מצוות זכר למחצית השקל מכיון שבזמן שבית המקדש היה קיים היו הכהנים מקריבים בכל יום שני קורבנות, קורבן אחד בבוקר, וקורבן שני היו מקריבים בין הערביים. וכמו שנאמר בתורה (כט לט) "את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים", ושני הקורבנות האלו שהיו הכהנים מקריבים בכל יום בבית המקדש, היו באים לכפר על כל עם ישראל. ולכן אמר הקב"ה שכל עם ישראל צריכים להיות שותפים בקורבנות האלו, ולכן ציווה הקב"ה את משה רבנו שבכל שנה בחודש אדר יעשו מגבית של מחצית השקל, כדי שיהיה כסף בקופה של בית המקדש לקנות קורבנות למשך כל השנה, ואמר הקב"ה למשה רבנו שכל עם ישראל יתנו בדיוק אותו דבר - מחצית השקל, לא יותר ולא פחות כמו שכתוב בתורה (ל טו) "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל".

וזכר למצוות מחצית השקל אנו קוראים בתורה על המצווה החשובה הזו, ואומר המדרש שאמר הקב"ה,

# פרשת ויקהל

על ידי שאתם תקראו בתורה בחודש אדר בפרשת מחצית השקל, מעלה אני עליכם כאילו הקרבתם לפני כל הקורבנות כולם.

## לא תצליח להשיג הכל

ושואל הרב מרדכי אילן, בספרו מקדש מרדכי (כי תשא) מדוע ציווה הקב"ה לתת דווקא מחצית השקל, ומדוע לא שקל שלם?

אלא מבאר שבדרך כלל אדם נכשל בעבירה כשהוא רוצה דווקא את מה שאין לו ודווקא מה שאסור לו, ולכן באה התורה ואומרת תן רק חצי שקל ולא שקל שלם, לרמוז לאדם - דע לך, אתה יכול להשיג רק חצי ואין אדם שיש לו הכל, ואם תרצה את הכל בסוף תאבד את הכל, כמו המן הרשע שביקש להשיג הכל ובסוף איבד הכל.

במגילת אסתר נאמר שהמן הרשע אמר "וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אני רואה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך" אף על פי שכל העולם היו משתחויים להמן הרשע ומכבדים אותו כבוד גדול מאוד אבל בגלל אדם אחד שלא כורע ולא משתחוה אמר המן "כל זה איננו שוה לי" אמרו רבותינו ז"ל שהכל רמוז בתורה אין דבר בעולם שלא רמוז בתורה והגמרא שואלת במסכת חולין המן מן התורה מנין? איפה רואים בתורה על המן הרשע? מתרצית הגמרא שנאמר בתורה אצל אדם הראשון על עץ הדעת "המין העץ".

ולכאורה צריך להבין איך לומדים מהפסוק המין העץ את הענין של המן שהרי הפסוק המין העץ מדבר בכלל על עץ הדעת שאכל אדם הראשון? אלא מבארים רבז"ל דהנה כתוב במגילה שהמן כינס את כולם ויספר להם את כבוד עושרו ורוב בניו וכל אשר גילה לו המלך וכל זה איננו שוה לו מכיון שמרדכי היהודי לא כורע ולא משתחוה אליו אם נתבונן בפסוק רואים אנו שהמן הרשע אף על פי שהיה לו כל טוב ולא היה חסר לו שום דבר בכל זאת מכיון שמרדכי היהודי לא כורע ולא משתחוה כל העושר וכל הנכסים וכל הכבוד לא שוה כלום, רואים אנו שהטבע של האדם תמיד להסתכל על מה שאין לו ולא על מה שיש לו ורוצה להשיג את

הכל ולכן תמיד ירגיש חסרון ושאין לו כלום מכיון שחסר לו עוד קצת כסף עוד קצת כבוד וזה אנחנו רואים אצל המן הרשע שאף על פי שהיה לו כל טוב שבעולם בכל מדינות המלך אחשורוש איפה שהיה הולך כולם היו כורעים ומשתחוים לו בכל זאת מכיון שיהודי אחד לא כורע ולא משתחוה אמר המן כל זה איננו שוה לי.

והענין הזה מצאנו אצל אדם הראשון הקב"ה נתן לאדם הראשון כל טוב שבעולם כל הטוב שבגן עדן כל העידונים שבעולם ורק דבר אחד ביקש הקב"ה מן אדם הראשון רק הישמר פן תואכל מעץ הדעת רק עץ אחד לא תואכל וזה מה שכתוב המן העץ וכו' בכל זאת אדם הראשון אפילו שהיה לו כל המעדנים וכל הטוב שבעולם בכל זאת מכיון שהיה עץ אחד שלא היה יכול לאכול ממנו לא נח עד שאכל מעץ הדעת וזה מה שהגמ' בחולין אומרת המן מן התורה מנין? כלומר איפה מצאנו בתורה מידה זו שמצאנו אצל המן שהיה לו כל טוב שבעולם ורק חסר לו משהו קטן בכל זאת הרגיש שאין לו כלום בגלל חסרון קטן? ועל זה תירצה הג' שנאמר המין העץ שמצאנו אצל אדם הראשון שאפילו שהיה לו כל טוב שבעולם בגן עדן בכל זאת לא יכל לשבת במנוחה עד שאכל מעץ הדעת.

## איך זוכים לשלימות

ועוד מבאר הרב יהונתן איבשיץ בספרו אהבת יהונתן (הפטרת משפטים), שכל אדם צריך לחשוב שאין בעולם הזה אדם יחיד שלם ושלימות קיימת רק אצל בורא עולם, ואדם יכול לזכות לשלימות רק על ידי שהוא מתחבר אל הכלל, וכל זמן שהוא בפני עצמו חסר לו בשלימות ורק בשעה שיתקרב ויתחבר אל הכלל הוא יוכל להגיע לשלימות, ולכן הקב"ה אמר למשה רבינו לך תאמר לבני ישראל שיתנו דווקא מחצית השקל ולא שקל שלם כדי שיבינו שכל אדם בפני עצמו הוא רק חצי וכדי להגיע לשלימות צריך להצטרף אל הכלל.

# פרשת ויקהל

## כי תישא את ראש בני ישראל תזקוף את ראשם

בפרשת שקלים נאמר כי תישא את ראש בני ישראל ואומר המדרש כי תישא את ראש לשון נשיאת ראש שהקב"ה ציוה את משה לזקוף את ראשם להרים את ראשם של בני ישראל,

הטבע בעולם שבעלי חיים ראשם מוטה כלפי מטה אבל אדם ראשו כלפי מעלה וכן הגמרא אומרת שיש שלושה דברים שבני אדם דומים למלאכים ושלושה דברים שבני אדם דומים לבהמה ואחד משלושה דברים שבני אדם דומים למלאכים שאדם הולך בקומה זקופה כמו מלאך, ואומר החידושי הר"ים שמתי שטוב לאדם והוא מצליח אז ראשו מורם אבל מתי שבא עליו צרה ראשו למטה, ולכן בא הקב"ה ואומר למשה רבינו כי תישא את ראש בני ישראל תרים ותזקוף את ראשם של בני ישראל כי מחלתי להם על חטא העגל.

כתוב במדרש תנחומא אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם משאני מת אין אני נזכר, והקב"ה הבטיחו כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאילו את עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשן, ורבינו יבאר בתחילה את עומק כוונת דברי המדרש, מה היתה דאגתו של מרע"ה שלא יזכרוהו, ומהו ענין הרמת הראש שיש בפרשה זו, ואיך ובמה יזכר משה רבינו ע"י פרשה זו, ובהמשך המאמר יבאר עוד דיוקים מה שיש לדקדק בזה, וכפי שכתב הבני יששכר שדברי המדרש הם נתיב לא ידעו עיט.

## פרשת ויקהל

בפרשת ויקהל אומרת לנו התורה (לה א-ג) "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם, אלה הדברים אשר צווה ה' לעשת אתם: ששת ימים תיעשה מלאכה, וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה', כל העושה בו מלאכה יומת: לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת".

## לתקן את חטא העגל

בפרשה הקודמת קראנו בתורה על חטא העגל ושהקב"ה ביקש לאבד ח"ו את עם ישראל מן העולם, ומשה רבינו עמד והתפלל והתחנן לפני הקב"ה עד שהתפייס וסלח לעם ישראל על חטא העגל, וכ"כ ג"כ הרה"ק הרח"ו זצוק"ל (בס' עץ הדעת טוב ריש פר' ויקהל) וז"ל - והודיעם כי אין דבר לתקן רק מצות השבת כמ"ש על הפסוק (ישעיה נו ב) "אשרי אנוש יעשה זאת" אפילו עובד ע"ז כדור אנוש ושומר שבת מחול לו, ולכן התחיל בעניין השבת לתקן עוון העגל, וזה שאמר "אלה הדברים" בלשון רבים, כלומר ענין השבת אע"פ שאינו רק דיבור אחד של עשרת הדברות, שקולה היא ככל התורה וככל אלה הדברים שהם עשרת הדיברות ובזה ימחול לכם עוז (וכן פי' אור החיים ריש ויקהל), ואומר עוד שם שמשה רבינו שאל את הקב"ה - ריבונו של עולם מה תהיה הכפרה לעם ישראל על חטא העגל, שהרי אמרו חז"ל (הוריות ח א) שכל העובד עבודה זרה ככופר בכל התורה כולה, ועכשיו לאחר שעם ישראל עבדו עבודה זרה בחטא העגל מה תהיה תקנתם?

ואמר הקב"ה למשה רבנו - לך ותצווה את עם ישראל שייזהרו במצוות השבת, כי אמרו חז"ל במדרש (ש"ר כה יב ועוד בנדרים ירושלמי ג יד) ששקולה שמירת השבת כנגד כל התורה כולה, ובזה תהיה תקנתם על מה שעבדו עבודה זרה.

## נמחלין לו כל עוונותיו

הקב"ה אמר למשה רבינו יש עבירה אחת בתורה שהיא כנגד כל התורה וזו עבודה זרה (הוריות ח א), ויש מצוה אחת בתורה שהיא שקולה כנגד כל התורה כולה, שכל מי שמקיים אותה מעלה עליו כאילו קיים כל התורה כולה והיא מכפרת על כל העוונות, וזו מצוות שמירת שבת קודש, וכן אמר ישעיה הנביא (ישעיה נו ב) "שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע", ודרשו חז"ל (שבת קיח ב) "שומר שבת מחללו" אל תיקרי מחללו אלא מחול לו, שכל מי ששומר שבת אפילו עובד

# פרשת ויקהל

עבודה זרה נמחלין לו כל עוונותיו, וכן אומר הזוהר הקדוש (ח"ב פט) שכל מי ששומר שבת כאילו קיים כל התורה כולה.

וכן אמרו חז"ל במדרש (ש"ר כה יב), אמר להם הקב"ה לישראל אם תזכו לשמור שבת, מעלה אני עליכם כאילו שמרתם כל המצוות שבתורה, ואם חיללתם אותה מעלה אני עליכם כאילו חיללתם כל המצוות.

## מדוע חזרה התורה על הציווי?

שואל האור החיים הקדוש, (ריש ויקהל) מדוע התורה חוזרת שוב לצוות על שמירת השבת אחר שבפרשה הקודמת פרשת כי תשא כבר ציוותה התורה על שמירת השבת כמו שנאמר (שמות לא יג-יד) "אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם" וכן נאמר "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם"?

ומבאר האור החיים הקדוש שהרי ידוע מה שאמרו חז"ל (הובא ברש"י שמות לה א) שפרשה זו נאמרה למחרת יום הכיפורים, כשירד משה רבנו מהר סיני ובישר לישראל את הבשורה שהקב"ה התפייס עמהם אחר חטא העגל, ושמירת השבת באה לכפר על חטא העגל.

כלומר הסיבה שבגינה נכתב שוב בתורה על שמירת השבת היא משום החידוש שנתחדש בה, שכעת בישר משה רבינו לעם ישראל שעל ידי מצוה זו יתכפר להם על חטא העגל, ולכן אמר הקב"ה למשה רבינו להודיע זאת לישראל שהרי הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו.

## משה הקהיל את עם ישראל בעצמו

נאמר בפרשה (שמות לה א) "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", אומרת הגמרא (עירובין נד ב) כל המצוות שבתורה משה רבינו לימד את אהרון הכהן, ואהרן הכהן לימד את בניו, ובניו לימדו את שבעים הזקנים, ושבעים הזקנים לימדו את שנים עשר הנשיאים, ואחר כך כל נשיא היה מלמד את השבט שלו, וכך כל מצוה הייתה מתפרסמת בכל עם

ישראל, אבל יש מצוה אחת שמשה רבינו כינס בעצמו ולימד ישירות את כל עם ישראל וזו מצוות השבת שנאמר "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל".

כמבואר בחז"ל (בילקוט שמעוני רמז תח) שמתחילת התורה ועד סופה אין פרשה שנאמר בראשה ויקהל, אלא רק פרשה זו.

## דווקא בהתקהלות

ויש להבין מפני מה ציווה הקב"ה את משה רבנו שיאסוף את כל עם ישראל ויצווה אותם על שמירת השבת דווקא בהתקהלות?

אלא מכיוון שפרשת ויקהל נאמרה לאחר חטא העגל, וכמו שחטא העגל היה ברבים בהתקהלות כך כשבא לצוות על השבת שהיא באה לכפר על חטא העגל יהיה גם כן בהתקהלות, (ר' חיים זיטיישיק זצ"ל בספרו מעייני החיים ח"ג עמ' קנג בשם הרמ"א).

## השבת היא יסוד האמונה

וידוע שהזהירה התורה על השבת שתים עשרה פעמים בתורה מה שאין כן בשאר המצוות, ולכאורה צריך להבין מדוע על השבת הזהירה התורה יותר משאר המצוות?

אלא אומר החפץ חיים (על התורה כי תשא לא טז) כי השבת היא יסוד האמונה, והדבר שמקשר ומחבר בין עם ישראל לבורא עולם זו שמירת השבת, כמו שנאמר (לא יז) "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם", והדבר הקדוש ביותר שיש לעם ישראל זו השבת, ועל ידי שאדם לא מחלל את השבת סימן שהוא מקבל על עצמו עול מלכות שמים, ולכן הזהירה וציוותה התורה על השבת כל כך הרבה פעמים.

## אי שמירת שבת – הורדת השלט

ואומר החפץ חיים (חפץ חיים על התורה כי תשא לא יז) משל לאדם

שיש לו חנות גדולה ומצליח מאוד ויש לו הרבה לקוחות קבועים, ואפילו אם יבואו הלקוחות ויראו שהחנות סגורה ימשיכו להגיע ולנסות עוד כמה פעמים, אבל אם הלקוחות יראו שהסירו את השלט מעל החנות כולם מבינים שהחנות נסגרה ויפסיקו מלבוא, וכך הוא הדבר בעניין השבת, שהשבת אות היא בין עם ישראל לקב"ה, השבת היא סימן לכל יהודי שהוא בנו של בורא עולם, ולכן אם יהודי שומר שבת אפילו אם נכשל בכמה עבירות עדיין בורא עולם משרה עליו ברכה, אבל אם יהודי לא שומר שבת ח"ו הרי הוא כמסיר את השלט מעל פיתחו וכאילו הוא מכריז שאין הוא מאמין בבורא עולם, ולכן מצוות השבת חמורה יותר מכל המצוות, ולכן הזהירה התורה על השבת שתים עשרה פעמים בתורה ולא הספיק להזהיר על השבת פעם אחת כמו בשאר המצוות, משום ששמירת השבת היא יסוד האמונה בבורא עולם, כמו שאנו אומרים בתפילה "זכר למעשה בראשית" זכר למי שאמר והיה העולם.

## ישמחו במלכותך – שומרי שבת

אנו אומרים בתפילת שחרית של שבת "ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי" - שמי שישמח עם בורא עולם ויזכה להיכנס להיכלו של המלך, הוא רק מי ששומר שבת.

## השבת היא הלב של עם ישראל

השבת היא הלב של עם ישראל, אדם גם אם יש לו חולי ביד או חולי ברגל לא כל כך נורא, אבל אם יש לו חולי בלב זו סכנה כי הלב הוא הראש לכל האברים ואם הלב בסכנה כל הגוף בסכנה, כך שבת קודש היא הלב של עם ישראל ואם הלב פגום כל הגוף פגום.

## המבדילה בין ישראל לעמים

המצווה היחידה שמבדילה בין יהודי לגוי זו מצוות שמירת השבת,

הרמב"ם (מלכים פ"י ה"ט) כותב שבן נח שרוצה לקיים אחת מהמצות שבתורה אין מוחין בידו, ויש לו רשות לקיים מצוות ויקבל עליהן שכר, אבל יש מצוה אחת שגוי לא יכול לקיים וזו שמירת השבת שנאמר (שמו"ע שחרית של שבת) "ולא נתתו ה' אלוקינו לגויי הארצות ולא הנחלתו מלכנו לעובדי אלילים, גם במנוחתו לא ישכנו ערלים לזרע יעקב אשר בם בחרת", ולכן גוי ששבת חייב מיתה (סנהדרין נח ב) כי על הגויים נאמר (בראשית ח כב) "יום ולילה לא ישבותו".

## התרופה לכל הבעיות

אדם שרוצה ברכה ורוצה ישועה ורוצה הצלחה ורוצה רפואה ורוצה לזכות לבנים יתחזק בשמירת השבת, כי השבת היא מקור כל הברכות, וכמו שאומר רשב"י בזוהר הקדוש (זוהר ח"ב יתרו פח א) "משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין", מהשבת מתברכים כל ששת הימים כמו גביע שמוזגים בו יין עד שנשפך, כך הברכה יורדת לעולם בשבת ומשבת נשפעת ברכה לכל ימות השבוע.

## במסתרים תבכה נפשי

כשיהודי נכשל בעבירה בורא עולם בצער אבל יש עבירה אחת שבשעה שיהודי נכשל בה בורא עולם בצער הגדול ביותר, ולא רק שבורא עולם בצער אלא עוד מוריד עליו דמעות, וזהו יהודי המחלל שבת שנאמר (ירמיה יג יז) "במסתרים תבכה נפשי".

ואומר הבן איש חי, מעשה באדם שבנו היחיד היה חולה מאוד, והביא האבא את הרופא המומחה ונתן הרופא לילד תרופה, אבל התרופה הייתה מרה מאוד והבן לא הסכים לקחת את התרופה והלך מצבו של הבן והחמיר, ואחרי חודש בא הרופא כדי לבדוק את הבן וראה שמצבו החמיר מאוד ונמצא בסכנה גדולה, והיה האבא בוכה ואמר האבא אם הייתי חושב שאין תרופה למחלה שלו הרי שאפילו שהצער שלי היה גדול הייתי מתנחם שלא הייתה לו תרופה, אבל כשאני יודע שיש תרופה למחלה שלו אבל הוא לא רוצה לקחת אותה הצער שלי גדול

מאוד, והנמשל הוא שהקב"ה אומר - נתתי לכם את השבת שהיא התרופה לכל הבעיות ולכל הצרות, וכשאני רואה יהודי המחלל את השבת אני מוריד עליו דמעות, כי הקב"ה אומר הרי נתתי לו את התרופה לכל הצרות שהיא השבת.

## מעלת השבת

וראינו עוד במעלת השבת שהגמרא במסכת שבת (קיח ב) אומרת, שאם ישמרו ישראל שתי שבתות רצופות מיד תבוא הגאולה, ורבינו האר"י הקדוש כותב שהשומר שבת קודש כהלכתה כאילו צם אלף תעניות, ורבנו החפץ חיים כותב - דע לך ככל שיתרבו חילול שבת בעולם, כך יתרבו יותר ויותר צרות בעולם.

## המורה מיום הכיפורים

ומסופר שהיה יהודי אחד שהבן שלו היה חולה מאוד והלך לכל הרופאים ולא מצאו לו רפואה, ובא לחפץ חיים לבקש ברכה ושאל אותו החפץ חיים - האם אתה שומר שבת? וענה - לא, אמר לו החפץ חיים - יש מישהו אחר שיכול לברך אותך, ושאל אותו יהודי את רבנו החפץ חיים - אבל אמרו לי שאתה הצדיק הגדול ביותר וכולם באים לקבל ממך את הברכה? א"ל החפץ חיים - דע לך שהשבת היא מקור הברכה, ואמר אותו יהודי לרבינו החפץ חיים - את השבת אני לא יכול לשמור כי כל הרווח שלי הוא מהעסק שפתוח בשבת, כי יש לי בנק ועיקר הרווח הוא ביום שבת, א"ל רבינו החפץ חיים - אם היה אומר לך הרופא שאתה צריך לנסוע לאיזו מדינה למשך שישה חודשים ושם יש תרופה למחלה של הבן שלך, האם היית הולך? א"ל - כן, המשיך החפץ חיים - ואפילו שתסגור את העסק שלך לשישה חודשים לא אכפת לך העיקר שהבן יבריא? א"ל - כן, א"ל החפץ חיים - אני לא מבקש לסגור את העסק לשישה חודשים אלא לסגור רק יום אחד בשבוע ביום שבת קודש, ואמר אותי יהודי לחפץ חיים - רבי, אבל אני משתדל לתת צדקה ואני צם ביום כיפור, אבל לשמור שבת אני לא יכול כי אני אאבד את הפרנסה שלי כי עיקר הפרנסה שלי היא בשבת, אמר לו החפץ חיים - הלוואי שתאכל כל

חייך ביום הכיפורים ובלבד שתשמור שבת אחת, כי גדולה שבת יותר מיום הכיפורים שהמחלל יום כיפור חייב כרת והמחלל שבת חייב סקילה.

## מקור הברכה

ועוד הביא הרב יעקב נוימן (בספרו דרכי מוסר ויקהל) מעשה ביהודי אחד שהיה לו מפעל גדול והיה המפעל עובד בשבת, ובאו וסיפרו לרבינו החפץ חיים שיש יהודי שיש לו מפעל והוא מעסיק יהודים שיעבדו ביום שבת קודש, ומיד שלח רבינו החפץ חיים לקרוא לאותו יהודי, ואמר החפץ חיים ליהודי שהיה בעל המפעל - הרי התורה אומרת לנו בפרשת ויקהל (לה ב) "ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה", ולכאורה למה התורה אומרת לנו "ששת ימים תעשה מלאכה", מה אכפת לקב"ה אם במשך ששת הימים אני אעשה מלאכה? העיקר שאני אשמור את השבת? אלא דע לך, שבאה התורה לומר לנו שתהיה לך ברכה בפרנסה במשך ששת ימי המעשה רק אם ביום השביעי תשבות ממלאכה, אבל אם לא תשמור את השבת הרי שגם במשך ששת הימים לא תהיה לך פרנסה, ואמר אותו יהודי לחפץ חיים - רבי, המפעל שלי עובד בשבת ואני מחלל שבת ובכל זאת יש לי פרנסה גדולה, והלך אותו יהודי ולא שמע לדברי רבינו החפץ חיים, ואחרי זמן קצר באו הממשלה והעלילו עליו שהוא מעלים מיסים והחרימו לו את המפעל, והוא שלח מכתב לחפץ חיים ובו כתב - רבי, כל מה שאמרת לי הוא אמת.

"ויקהל משה" ר"ת ו'אם י'שמרו ק'דושת ה'שבת ל'א מ'פסידים ש'אר ה'ימים.

## אין ברכה מהילול שבת

שלמה המלך אומר (משלי י כב) "ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", שאם הרוויח בחילול שבת אין הרווח ההוא מהקב"ה ואחר כך יש בה עצב, אבל ברכה מה' היא תעשיר.

רבינו החפץ חיים אומר, דע לך שאין מציאות בעולם שתהיה לאדם ברכה מחילול שבת, וגם אם אתה רואה אדם שיש לו פרנסה גדולה

מחילול שבת הוא רק לזמן קצר, אבל אח"כ תבדוק ותראה שלא נשאר בידו כלום.

## הבן התרפא בדרך נס

ומסופר שהיה יהודי אחד שהבן שלו היה חולה מאוד, שהיה לו חיידק בלב שאכל את הלב וכמעט לא נשאר ממנו כלום, והלך לכל הרופאים ולא מצאו לו רפואה ונסע לעיר ראדין ברוסיה שם היה גר הח"ח, ואמר לח"ח - כולם אמרו לי שרק הרבי יכול להושיע אותי, א"ל - יש דבר שהוא יותר גדול ממני והוא שבת קודש, א"ל - אני שומר שבת, א"ל - תתחזק עוד קצת בכבוד השבת, א"ל - במה להתחזק בשבת? א"ל - תגיד לאשתך שתדליק נרות שבת חצי שעה קודם הזמן, ושתערוך את השולחן כבר ביום שישי בבוקר, וכך עשו ואחרי שנה התרפא הבן בדרך נס, והרופאים לא האמינו שזהו אותו הילד, שהלב של הילד נהיה שלם. (מפי ר' משה ברנשטיין ששמע מפי הגר"ש קפלן זצ"ל זמן קצר לפני פטירתו הובא בס' לשכנו תדרשו ח"א עמ' קצב ע"ש באריכות).

## מתנה טובה יש לי

הגמרא (שבת י ב) אומרת אמר הקב"ה למשה רבינו מתנה טובה יש לי בבית גנזיי ושבת שמה, לך ותודיע לעם ישראל שאני עומד לתת להם את מצוות שבת קודש אומר הבית אברהם מסלונים (הובא בקריאי מועד של הרב משה ריס עמ' 23) הרי בתורה יש תרי"ג מצוות וכל המצוות הקב"ה לא הודיע לפני שנתן אותם, א"כ למה במצוות שבת לפני שנתן הודיע לבני ישראל?

אלא אומר הבית אברהם מסלונים מעשה באדם שכל חייו היה עשיר והיה רגיל לתת צדקה, ויום אחד ירד מנכסיו והעניים שהיו רגילים לבוא לבקש צדקה המשיכו לבוא, והיה מתבייש להשיב פניהם ריקם, עד שיום אחד בא עני ולא מצא מה לתת לו והיה בצער, אמרה לו אשתו יש לי טבעת עם אבן יקרה, תיתן אותה לעני צדקה ונתן את הטבעת לעני, ואחרי שיצא העני אמר אולי העני לא יודע את הערך של היהלום וימכרנו בכמה פרוטות, אני צריך להודיע לו שהיא מאוד יקרה ולא ימכור אותה

בכמה פרוטות, יצא לחפש את העני וראה שהעני כבר מאוד רחוק והתחיל לרוץ לכיוון העני, והעני חשב שהוא מתחרט והיה בורח ממנו עד שהצליח להשיג אותו, א"ל העני אתה כבר לא יכול להתחרט, א"ל אני לא מתחרט רק רציתי להודיע לך שהטבעת מאוד יקרה ולא תמכור אותה בזול.

הנמשל הקב"ה אמר למשה רבינו השבת יש בה כל כך הרבה ברכה, לכן לפני שאני נותן אותה לבני ישראל לך תודיע להם שבורא עולם נותן לכם מתנה יקרה מבית גנזיו, שידעו את הערך הגדול של השבת.

## עשאוהו מלך עליהם

כתב בספר גבול בנימין (ח"ב דרוש ה' בשם רבנו הקדוש רבי משה קורדובירו) והביא דבריו בסידור אור זרוע וכן אוצר התפלות בפי' עץ יוסף, והוא על מה שנאמר בתפילת שחרית של שבת חמדת ימים אותו קראת, וכתב שם שהשבת הוא מלך, שבאו כל הימים לפני הקב"ה והתאוננו: לכל הנבראים שעשית נתת ראש, ראש לחיות, ראש לעופות, ראש לבהמות וראש לאדם, ורק לנו לא נתת ראש! אמר להם הקב"ה: לכו ועשו לכם ראש מעצמכם! ובתחילה היו הימים של עשרים ושמונה שעות כל אחד, ונתן כל אחד מהשישה ימים את ארבע שעות הכי מובחרות, ומהן יצרו יום חדש והמליכו עליהם את יום השבת.

## מה מיוחד בשבת יותר משאר ימים?

הגמרא במסכת סנהדרין (סה ב) מספרת, ששאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא מה יום מיומיים מה מיוחד ביום שבת שאתם כל כך מחשיבים אותו? ענה לו ר' עקיבא מדוע אתה חשוב יותר משאר בני אדם? א"ל כי המלך מינה אותי, א"ל רבי עקיבא אף כאן מלך מלכי המלכים הקב"ה חפץ לגדל את יום השבת, שאל טורנוסרופוס את רבי עקיבא מי אמר שבחר הקב"ה דווקא את יום השבת ולא יום אחר? א"ל רבי עקיבא יש לי שלוש הוכחות, נהר סמבטיון יוכיח שכל השבוע זורק סלעים לכיוון מעלה וביום שבת נח, בגמרא מובא שיש נהר שקוראים לו

נהר סמבטיון ואין בו מים אבל כל השבוע הוא רועש וגועש באבנים ועפר, ורק יום אחד בשבוע הוא נח מזעפו וזהו יום השבת, ומאחורי הנהר נמצאים עשרת השבטים שהגלה אותם סנחריב מלך בבל, וכשיבוא מלך המשיח הוא יביא אותם ויעלה אותם לארץ ישראל, ונהר הסמבטיון הוא פתחו של גיהינום ולכן הוא כל השבוע רועש וגועש ובשבת נח, כי גם הגיהינום נח בשבת, ולכן אמר רבי עקיבא לטורנוסרופוס נהר סמבטיון יוכיח שהקב"ה בחר את יום השבת, ועוד אמר לו רבי עקיבא בעל אוב יוכיח שלא ניתן להעלות אוב בשבת, וקיברו של אביך יוכיח שלא מעלה עשן בשבת שכל השבוע היה עולה עשן מקברו חוץ משבת כי הגיהינום שובת בשבת.

## הכלב החי טוב מהאריה המת

המדרש (קהלת רבה ט ג) מספר שאדריאנוס קיסר רומא אמר לרבי יהושע אני יותר חשוב ממשה רבינו, שהרי אמר שלמה המלך (קהלת ט ד) "כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת", א"ל רבי יהושע - בוא ונבדוק, אתה תגזור שאף אדם לא ידליק אש במשך שלושה ימים, עמד וגזר, בלילה עלו לראש הגג וראו עשן יוצא מאחד הבתים, א"ל - כבר ביררתי שיש שם אדם חולה שחייבים לחמם לו את האוכל, למחרת עלו בלילה לראש הגג וראו כבר הרבה בתים שעולה עשן מן הארובה שלהם, א"ל רבי יהושע - אתה מלך ויש לך חיילים ועם כל זאת הגזירה שלך לא עומדת אפילו יום אחד, ומשה רבינו הזהיר בתורה על שמירת השבת ואפילו שכבר עברו שלושת אלפים וחמש מאות שנה ועדיין היהודים נזהרים מלהדליק אש בשבת.

## בזכות שמירת השבת

מסופר (בעקבותינו רבותינו הבן איש חי עמ' 183) שכשהבן איש חי היה בדרך לארץ ישראל, כשהגיעה השבת ביקש מהשיירה לעצור בשבת ולא להתקדם כדי שיוכל לשמור שבת, אבל רוב השיירה לא הסכימו והמשיכו כי אמרו שאותו המקום מצויים בו הרבה שודדים, וישבו

הבן איש חי ותלמידיו לאכול סעודת שבת והיו שרים שירי קודש, ובני השיירה היו רואים מרחוק שבאו שודדים ומתקרבים לבן איש חי ומיד מסתובבים ובורחים, וכשראו הגויים כך, במוצ"ש סיפרו לבן איש חי שכלל לא ראה את כל זאת, אבל זהו הכח של השבת, שאם יהודי שומר את השבת השבת שומרת עליו מכל נזק ומכל צרה.

## מסירות נפש

מסופר שבזמן רבנו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב, הייתה גזירה שהגויים גזרו על היהודים שלא ישמרו את השבת, והיו הרבה מאוד יהודים שמסרו עצמם למות על קידוש ה' ובלבד שלא יחללו את השבת, ויום אחד אמר הבעל שם טוב לתלמידים שלו - דעו לכם שגילו לי מן השמים שיש יהודי אחד שבזכותו העולם עומד, וכל הגזירות שעומדות לבוא הוא מבטל את הגזירות וקוראים לו כך וכך, מיד אמרו תלמידי הבעל שם טוב אנחנו רוצים לנסוע ולראות מי הוא היהודי הזה, נסעו מרחק גדול מאוד עד שהגיעו לאיזה כפר נידח ושאלו היכן גר יהודי פלוני, הלכו אצלו וביקשו להתארח אצלו וכך אמרו יראו מקרוב את מעשיו, ואותו יהודי היה יהודי פשוט אבל ראו בו דבר פלא שכמעט רוב יום השבת הוא יושב ואוכל והוא מחזיק את הכף ואוכל מתוך הסיר, וכשהוא מסיים את הסיר הראשון לוקח את הסיר השני וכן על זו הדרך, ותלמידי הבעל שם טוב מתפלאים איזה בן אדם רעבתן כל היום אוכל ואיך יכול להיות שבזכותו עומד העולם? לפני שחזרו שאלו תלמידיו של הבעל שם טוב את אותו יהודי למה אתה אוכל כל כך הרבה? אמר להם אני אספר לכם אבא שלי היה זהיר מאוד בשמירת שבת, וכשבאו הגויים וא"ל תדליק אש בשבת והוא לא הסכים לחלל את השבת החליטו לתלות אותו על העץ בכיכר העיר, ואבא שלי היה אדם מאוד חלש ורזה ומרוב שהיה חלש בדרך שלקחו אותו לתלות אותו על העץ ניפטר ולא הספיקו לתלות אותו על העץ, ולכן אני קיבלתי על עצמי לאכול הרבה מאוד כדי שיהיה לי כח, שגם אם הגויים יתפסו אותי שאני

שומר שבת שיהיה לי כח לסבול את הייסורים, ויתלו אותי על העץ ואני אעשה קידוש השם.

## כל השומר שבת נעשה שותף לקב"ה

מובא בגמ' במסכת שבת (קיט ב) "כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית, שנאמר: 'ויכולו'. אל תקרי ויכולו אלא ויכלו... אמר רב חסדא אמר מר עוקבא: כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו, שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו: וסר עונך וחטאתך תכופר".

ושואל האור החיים הקדוש (בראשית ב ג ד"ה כי בו שבת) הרי אם יבוא אדם ויאמר לחברו בוא תהיה שותף איתי וביחד נבנה בנין, וכשמגיע השותף הוא רואה שהאדם השני כבר מזמן לפני הרבה שנים כבר בנה את הבניין שהוא דיבר עליו, וכי אדם זה על ידי שנכנס להיות שותף ייקרא שגם הוא השתתף בבניית הבניין? ודאי שלא, א"כ שואל האור החיים הק' הרי העולם קיים קרוב לששת אלפים שנה, ואיך אמרו חז"ל (שבת קיט ב) בגמרא שכל מי ששומר שבת נעשה שותף לקב"ה בבריאת העולם?

אלא אומר האור החיים הקדוש יסוד גדול מאוד, שבשעה שהקב"ה ברא את העולם הוא נתן בו כח להיות עומד רק שישה ימים ואחרי שישה ימים העולם אמור לחזור לתוהו ובוהו ולהיחרב, אבל כשמגיע יום השבת על ידי שיהודי שומר שבת הוא נותן כח בבריאה שהעולם יעמוד עוד שישה ימים, וכך עד היום הזה במשך אלפי שנים, ומבריאת העולם תמיד היה איזה אדם ששמר שבת, אדם הראשון וחנוך ומתושלח ונח ושם ועבר, ואחר כך אברהם אבינו ויצחק אבינו ויעקב אבינו, ומיעקב אבינו יצאו כלל ישראל, אבל תמיד היה מי שישמור את השבת, ואילו תהיה שבת אחת שאף יהודי ח"ו לא ישמור מיד העולם ייחרב ויחזור לתוהו ובוהו, ולכן אמרו חז"ל בגמרא כל מי ששומר שבת נעשה שותף לקב"ה בבריאת העולם, כי כל שבוע

העולם נברא מחדש מכח שמירת השבת, ולכן כתוב בפסוק 'ושמרו בני ישראל לעשות את השבת', מהו לעשות? אלא על ידי ששומרים את השבת - עושים ומקיימים את העולם.

## המנורה הטהורה

המנורה בבית המקדש היו בה שבעה קנים, והתורה אומרת (במדבר ח ב) "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", שכל הנרות היו צריכים להאיר כנגד הנר האמצעי, ואומר רבינו האר"י הק' (ע' בא"ח שנה שניה תרומה) ששלושה קנים מצד ימין כנגד הימים ראשון שני ושלישי, ושלושה קנים מצד שמאל כנגד הימים רביעי חמישי ושישי, והקנה האמצעי כנגד השבת, הימים א, ב, ג שייכים לשבוע הקודם, והימים ד, ה, ו שייכים לשבת הבאה, הימים א, ב, ג כנגד אברהם יצחק ויעקב והימים ד, ה, ו כנגד אהרן יוסף ודוד, והקנה האמצעי כנגד משה שהוא כנגד יום השבת, מ'זמור ש'יר ל'יום ה'שבת ר"ת למשה, ישמח משה במתנת חלקו זהו יום השבת ."

## כשיהודי נזכר בשבת מיד מתנחם מהצרות

הבן איש חי אומר מעשה באדם שהיה עשיר וירד מנכסיו ונהפך לעני, ונשארה לו על אצבעו טבעת יקרה מאוד והיה לובש בגדים קרועים, ראה אותו איזה אדם פיקח אמר לו לך תמכור הטבעת ויהיה לך מה לאכול? א"ל - כל פעם אני מסתכל על הטבעת ואני נזכר שפעם הייתי עשיר בכך אני מתנחם שיום אחד אני אחזור להיות עשיר, לכן אני לא מוכר את הטבעת כי היא נותנת לי את התקווה, כך יהודי כל יום מזכיר את השבת היום יום אחד בשבת וכו', שעם כל הניסיונות שיש לאדם במשך כל השבוע כשהוא מזכיר את השבת הוא מתנחם, כי השבת היא מעין עולם הבא.

## הגידינום שובת רק למי ששמר שבת

כתוב בזוהר הק' שאותה הצורה שבה אדם מתנהג בשבת בעולם הזה כך יהיה איתו בעולם הבא, מי

שמקדש את השבת זוכה אחרי מאה ועשרים לקדושה בשבת, אבל אם ח"ו מתנהג בשבת כמו ביום חול הרי שגם בשמים אחרי מאה ועשרים נשאר אצלו שבת כיום חול.

ואומר הזוהר הק' אומר שאפילו שהגיהינום שובת בשבת, מי שחילל שבת בפרהסיה אפילו בשבת דנים אותו בגיהינום ואין הגיהינום שובת בשבילו בשבת.

וכתב בספר בשם עולם (שער שמירת השבת פ"ד) שאם הוא מקדים את השבת בעולם הזה, כמו כן בעולם הבא מקדימים לו ג"כ ומכניסים אותו לגן עדן של שבת שהוא תענוג מיוחד עוד קודם השבת, וכן אם מאחר לצאת מהשבת לא יכנס לגיהינום עד הזמן שהיה רגיל להוציא את השבת.

## לא לדבר דברי חול בשבת

בפרשת השבוע נאמר "אלה הדברים אשר ציווה ה" ולמה לא נאמר "אלה המצוות"? אלא אלה הדברים שבא הקב"ה לומר לבני ישראל, דעו לכם ששבת היא מעין העולם הבא, וכמו שאסור לחלל את השבת במעשה כך אסור לדבר דברי חול בשבת, ואפילו דברי חול צריך אדם להיזהר שלא ידבר בשבת.

וכך דרשו חז"ל (שבת קיג ב) על הפסוק (ישעיה נה ג) "ממצוא חפצך ודבר דבר", שלא יהיה דיבורך בשבת כדיבורך בחול, אסור לאדם לדבר דברי חול בשבת, וכל מה שאדם מתכנן ומדבר עליו בשבת לעשות בסופו של דבר לא יוצא אל הפועל.

## יש תבלין מיוחד ושבת שמו

הגמרא שבת (קיט א) מספרת מעשה באנטונינוס מלך רומא שבא לבקר את רבי יהודה הנשיא בשבת, ונתן לפניו פירות ותבשילים צוננים כי היה שבת, ושמח אנטונינוס שמחה גדולה, אמר לו רבי בבקשה יבוא המלך פעם נוספת באמצע השבוע בימי חול ונעשה לפניו סעודה גדולה, וכשעשו את הסעודה טעם אנטונינוס וכעס כעס גדול ואמר - אין כאן את הטעם שטעמתי בפעם הראשונה, א"ל רבי יש לנו תבלין מיוחד ושבת

שמו, לכן אל תצפה ממאכל של אמצע שבוע שיהיה לו טעם כמו של תבשיל של שבת.

## לא תבערו אש דוקא ביום השבת

נאמר בתורה (שמות לה ג) "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", רבינו הרמב"ם (פתיחה לספר הרמב"ם) כותב יסוד האמונה היא להאמין בתורה שבכתב ותורה שבעל פה, תורה שבכתב אלו חמישה חומשי תורה, תורה שבעל פה כל מה שהקב"ה מסר למשה רבינו בעל פה ועבר מרב לתלמיד עד היום הזה עד רבי הק', תורה שבעל פה היה אסור לכתוב אותה והיא עברה מרב לתלמיד, אבל כשראה רבי הק' שהתורה מתחילה להשתכח בגלל ירידת הדורות, עמד וכתב שישה סדרי משנה שהם היסוד לתורה שבעל פה.

ובאו חז"ל (הובא בספר חסידים סי' תתשמ"ז) ודרשו "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", בשבת לא תבערו אש אבל יכולים אתם להבעיר אש בערב שבת ותהיה האש דולקת מאליה ביום השבת, ובאו הקראים והצדוקים אלו שמאמינים רק בתורה בכתב ודרשו "לא תבערו אש... ביום השבת", שאסור שתהיה אש דולקת בשבת, ואפילו אם הדלקת את האש ביום שישי אסור שתהיה אש דולקת בשבת.

## נרות שבת ואכילת חמין בשבת

ובאו רבותינו ז"ל ותיקנו שתי תקנות כדי להראות שאנחנו מאמינים בתורה שבעל פה, תקנה ראשונה שהאישה תדליק נרות בערב שבת, והתקנה השניה לאכול חמין בשבת (בעל המאור פרק כירה טז ע"ב ד"ה ואם).

## אש המחלוקת

"ולכאורה צריך להבין מדוע איסור הבערת אש נאמר בנפרד, הרי כבר נאמר לא תעשה כל מלאכה?

אלא אומר הזוהר (תיקוני הזוהר מז), "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת", רומז לאש המחלוקת

# פרשת ויקהל

ואש הכעס, שצריך האדם להיזהר שלא להבעיר אורו עולמית, ומכל שכן ביום השבת קודש, שאין בוער בו אש של גיהינום והכועס בשבת או עושה מחלוקת חס ושלום, גורם להיות חמת הגיהינום בוער בו, בר מינן,

המדרש אומר שהקב"ה אמר למשה רבינו לך ותזהיר את בני ישראל על שמירת השבת, שלא יעשו מלאכה שיש בה חילול שבת, אמר משה רבינו לקב"ה - ריבונו של עולם, הטבע בעולם הוא שמתי שאדם בטל ממלאכה הוא מגיע לידי מחלוקת ומריבה וכעס, כי הטבע בעולם שבטלה מביאה לידי חטא, ואם בני ישראל ישמרו את קדושת השבת ולא יעשו כל מלאכה, מתוך הבטלה הם יבואו לידי כעס, אמר לו הקב"ה למשה רבינו אם ישמרו בני ישראל את השבת מבטיח אני להם שלא יהיה בניהם מחלוקת וכעס ביום השבת, אבל אם לא יהיו זהירים בכבוד השבת מיד תבוא עליהם מחלוקת וכעס.

השבת היא מקור הברכה אבל הכלי שמחזיק את כל הברכות הוא השלום כמו שכתוב שלא מצא הקב"ה כלי שמחזיק ברכה לישראל אלא השלום (משנה סוף עוקצין), לכן השבת יש בה ברכה גדולה, אבל אם אין שלום אין ברכה, לכן בתפילה של שבת אנו אומרים - הפורש סוכת שלום עלינו ועל כל ישראל.

רבי חיים פלאג'י אומר שערב שבת הוא זמן שמסוגל למחלוקת, כי השטן יודע שאם יהודי יכנס לשבת בכעס ובמחלוקת הוא יאבד כל הברכה, לא רק באותה שבת אלא כל אותו שבוע, והוא דבר בדוק שאיך שהאדם מתנהג בשבת כך יהיה לו כל השבוע שלאחריו, אם הוא שמח בשבת כל השבוע יהיה בשמחה, אם הוא עצוב בשבת ח"ו להיפך, ואם הוא בכעס או במחלוקת בשבת כל אותו שבוע יהיה בכעס ובמחלוקת, כי השבת הוא השורש של כל השבוע שבא אחריו.

וכן כותב הרב הקדוש רבי חיים פלאג'י זצוק"ל (בספרו כף החיים פי' כ"ז אות ל"ה) דבכל בית שהיה מחלוקת בערב שבת לעת ערב או בליל שבת, היה בדוק ומנוסה כי רעה נגד פניהם ולא יצאו נקיים באותו שבוע באיזה מקרה רע.

מור זקני הקדוש בבא מאיר זיע"א,

היה אומר שהשבת היא כמו תמצית שנותנים לתוך המים, וטעמה מתפשט בכל המים, כך השבת, תמציתו של כל השבוע, וטעמה הענוג פושט בכל יום ויום מששת ימי המעשה.

הגמרא מספרת (גיטין נב א) שהיה זוג איש ואישה שהיו רבים כל הזמן ביניהם, בא אליהם רבי מאיר להתארח בשבת ומכיוון שבשבת היו בשלום כל השבוע היו בשלום, ושמע רבי מאיר שהשטן אומר אוי לי שהוציאני רבי מאיר מביתי.

## שני מלאכים מלווים את האדם

הגמרא במסכת שבת אומרת (קיט ב וכן בזוהר), רבי יוסי בר יהודה אומר שבכל ליל שבת אחרי תפילת ערבית, כל יהודי שיוצא מבית הכנסת מלווים אותו שני מלאכים, מלאך טוב ומלאך רע, וכשהוא מגיע לביתו אם הם רואים שהשולחן ערוך והכל מוכן לכבוד שבת, המלאך הטוב אומר יהי רצון שיהיה כך גם לשבת הבאה והמלאך הרע עונה אמן בעל כורחו, ואם ח"ו להיפך שאין השולחן ערוך לכבוד שבת קודש, המלאך הרע אומר יהיה רצון שיהיה כך גם לשבת הבאה והמלאך הטוב עונה אמן בעל כורחו.

## למה תיקנו לומר שלום עליכם?

ולכן תיקנו לנו רבותינו ז"ל לומר בכל ליל שבת לומר "שלום עליכם מלאכי השלום", כי המלאכים ליוו אותך מבית הכנסת ונכנסו אליך לבית לברך אותך, ולכן יש לך מצוה גדולה לקבל את פניהם.

והטבע בעולם הוא שאדם שהזמין אורח חשוב לבוא אצלו להתארח בביתו, אם בשעה שהאורח נכנס לבית בעל הבית מקבלו בסבר פנים יפות ובברכת ברוכים הבאים האורח שמח, אבל אם כשנכנס האורח בעל הבית עסוק ולא מקבל את פניו ולא מתייחס אליו, האורח נעלב ומרגיש לא בנוח ומבקש כבר ללכת ולא להישאר שם, וכשיוצא האורח מהבית הוא מדבר רע על בעל הבית שהזמין אותו לביתו ולא קיבל את

פניו ולא התייחס אליו כלל.

כך כל יהודי עליו לדעת, כשאתה מגיע מבית הכנסת מלווים אותך שני מלאכים חשובים, ואם אתה נכנס לבית ומקבל את פניהם בברכת שלום עליכם מלאכי השלום, המלאכים האלו מניחים את ידיהם על ראשך ומברכים אותך, אבל אם יהודי נכנס לבית שלו ולא אומר שלום עליכם, המלאכים כועסים למה בעל הבית לא נוהג בהם כבוד, ובמקום לברך את בעל הבית הם מקטרגים עליו לפני הקב"ה.

ולכן מתי שיהודי נכנס לבית בליל שבת מבית הכנסת, יאמר לאשתו ולבני ביתו שבת שלום ומיד יתחיל שלום עליכם ולא יתעכב כלל, ואם הוא מגיע מבית הכנסת ומתחיל לדבר עם בני הבית בדברים בטלים ולא אומר שלום עליכם, מובטח לו שיהיה לו מחלוקת בביתו בליל שבת כי אותם מלאכים מקטרגים עליו, והוא דבר בדוק ומנוסה שאם יהודי חוזר מבית הכנסת בליל שבת ומתחיל לדבר ולהתעסק בדברים בטלים ולא אומר מיד שלום עליכם, פתאום מתחילים בבית מחלוקת כעס ומריבה, והאדם לא מבין איך ברגע אחד כל הבית עולה באש של מחלוקת.

## מהבר בין איש לאשתו

הבן איש חי אומר (בא"ח הלכות נח שנה ב וכן בבא"ח דרשות סוף פרשת חוקת) שהאישה מדליקה שתי נרות בערב שבת, כי נר בגימטרייה מאתים חמישים, והאישה מדליקה שתי נרות א"כ פעמיים נר יוצא חמש מאות, שהאיש יש בו מאתים ארבעים ושמונה אברים, ולאישה יש מאתים חמישים ושניים אברים וביחד יוצא חמש מאות, לומר לך שנרות השבת מאירות את הבית באור של ברכה רק מתי שהאיש והאישה יש שלום ביניהם ואין פירוד ביניהם.

## סגולה שלא תמוש הברכה מהבית

מוז"ק הקוה"ט בבא מאיר זצוק"ל היה אומר, שאישה שרוצה לזכות שלא תמוש הברכה מביתה ושלא יכנס לביתה השטן שתקבל על עצמה שלושה דברים, הדבר הראשון

שתערוך את שולחן השבת ביום שישי בבוקר מוקדם, הדבר השני שתדליק נרות שבת חצי שעה קודם זמן כניסת השבת, והדבר שלישי שבשעה שמדליקה נרות שבת תדליק נר נוסף לכבוד הרב הקדוש רבי מנחם מנדל בן רבי יוסף מרימינוב.

## ששת ימים תיעשה מלאכה

ושאל בספר בשם אפריון לר' שלמה גאנצפריד (ריש פרשת ויקהל) למה נאמר "ששת ימים תעשה מלאכה", ולא נאמר ששת ימים תעשה מלאכה בפתח?

אלא שבאה התורה ללמד אותנו שיהיה יותר קל ליהודי לשמור את השבת, כשהוא מאמין שגם ביום חול מי שנותן לו את הפרנסה זהו בורא עולם, אבל כשאדם חושב שהוא בכוחות עצמו מביא את הפרנסה קשה לו לשמור את השבת, כי הוא חושב בדעתו - אם אני אעבוד בשבת אני ארוויח עוד קצת כסף, ולכן אמרה התורה "ששת ימים תעשה מלאכה" בצירי, מתי שאתה תאמין שכאילו המלאכה נעשית מאליה, יהיה לך קל יותר לקיים את הפסוק "וביום השביעי קודש שבת שבתון לה'".

## למה מברכים בשבת, שבת שלום?

ולכאורה צריך להבין למה אומרים שבת שלום ולא אומרים ראשון שלום שני שלום שלישי שלום? אלא שלום מלשון שלימות, הטבע בעולם הוא שכשאדם רץ זהו סימן שהוא בדרך לעשות משהו, אבל כשהוא עוצר זהו סימן שהוא הגיע למקום שהיה צריך, כך אדם שכל השבוע רץ וכשמגיעה השבת הוא עוצר, הוא מראה שהוא הגיע לאן שהיה צריך להגיע ויותר מכך לא יקבל, לכן אומרים שבת שלום, ששלום מלשון שלימות.

## אין רווח מעבודה בשבת

החפץ חיים (משלי החפץ חיים של הרב דוד זריצקי משל פה) מספר מעשה באדם שהיה לו מפעל של דבש והיה מוכר חביות של דבש, והיה בא סוחר שהייתה לו חנות גדולה והיה לוקח ממנו חביות של דבש והיה

מוכר את החביות בחנות, וכל פעם שהיה בא היה נותן לבעל המפעל מטבע אחד של נחושת, והם סיכמו ביניהם שבסוף החודש בעל המפעל יספור כמה מטבעות יש אצלו, ועי"כ יידע כמה חביות הוא לקח וכמה הוא צריך לשלם, אבל בעל המפעל שהיה לא חכם גדול ולא טיפש קטן היה גונב מאותן מטבעות נחושת, וכך בסוף החודש במקום לספור מאה מטבעות היה אומר הסוחר יש כאן חמישים מטבעות, והקונה היה משלם רק על חמישים חביות, ובעל מפעל הדבש חשב שאם הוא מעלים כמה מטבעות הוא מרוויח, ולא הבין שעל כל מטבע שהוא גונב הוא מפסיד מחיר של חבית דבש, הנמשל כך אומר החפץ חיים, אם יהודי חושב אני אעבוד בשבת ואני ארוויח, הוא צריך לדעת שלא רק שהוא לא מרוויח אלא שהוא מפסיד הפסד גדול, כי כל הברכה של יהודי היא רק בזכות שמירת השבת.

## לוו עלי ואני פורע

הגמרא (תוס' ביצה טו ב) אומרת "דרש רבי עקיבא, אמר הקב"ה - בני, לוו עלי ואני פורע", שכל ההוצאות שיהודי מוציא לכבוד שבת קודש הקב"ה מחזיר לו, וכן אמרו חז"ל (ביצה טז ב) "כל מזונותיו של האדם קצובין לו מתשרי ועד תשרי חוץ מתשרי", תשר"י ר"ת ת'ורה ש'בת ר'אש חודש י'מים טובים.

ידוע בשם המגיד מדובנא עה"פ "וכי ימוך אחיך" (ויקרא כה לט) שהביא משל בעשיר אחד שהיו לו שלושה בנים, שני הבנים הגדולים נסעו לחו"ל לעסוק במסחר, אח אחד הצליח והתחתן ונולדו לו ילדים, והאח השני לא הצליח ונעשה עני ואביון ולא התחתן, ואחרי כמה שנים שלח להם האבא מכתב שהאח שלהם הקטן עומד להתחתן והוא מבקש שיבואו לחתונה, וכתב לבן העשיר 'כל ההוצאות שתוציא לכבודי אני אחזיר לך, ואל תשכח גם להביא את אחיך האביון', וכששמע הבן שהאבא הבטיח שכל ההוצאות על חשבונו, מיד הלך וקנה בגדים יקרים לו ולאשתו ולילדיו, וכשהכל היה מוכן ובא לצאת לדרך פתאום נזכר שצריך להביא את אחיו העני, מיד הלך והביא את אחיו העני והעלה אותו לעגלה עם בגדיו הקרועים,

וכשהגיעו לחתונה ירד הבן העשיר עם בגדיו המפוארים וכולם התפארו בו, ואחר כך ירדו אשתו ובניו ובסוף ירד אחיו העני עם בגדיו הקרועים והבלויים, וכולם שאלו מי זה? א"ל זהו גם האח של החתן וכולם שתקו, ועברה החתונה ואמר הבן אני אחכה עוד כמה ימים עד שהאבא שלי יחזיר לי כל ההוצאות, ועובר שבוע והאבא לא אמר לו כלום, ואחרי שבוע בא הבן לאבא ואומר לו אבא אני חוזר לביתי, אומר לו האבא נסיעה טובה, והבן מזכיר לאבא, אבא אתה הבטחת לי לשלם כל ההוצאות של החתונה, א"ל בני אמרתי לך שכל מה שתוציא לכבודי אני אחזיר לך, אבל אם היית עושה לכבודי היית מלביש גם את אחיך העני ולא היית מביא אותו עם בגדים קרועים ובלויים, אלא כל מה שעשית רק לכבד את עצמך ולא אותי לכן לא אחזיר לך את הוצאותיך, הנמשל הקב"ה אומר כל מה שתוציא לכבודי לשבת קודש אני אחזיר לך, האדם מוציא הרבה הוצאות לכבוד שבת ולא מבין למה הקב"ה לא מחזיר לו ברכה, אומר לו הקב"ה אם היית מוציא לכבודי לא היית דואג רק לעצמך, יש לך קרוב משפחה שקשה לו לעשות את השבת, יש יתומים יש אלמנות יש לך שכן שאתה יודע שקשה לו, למה לא דאגת לו? אלא כל מה שעשית לכבוד עצמך עשית.

## הילולת הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע"א

בכ"א באדר חל יום ההילולה, של הרב הקדוש צדיק יסוד עולם שהיה מגדולי הצדיקים שהיו לעם ישראל, רבינו הקדוש והטהור רבי אלימלך מליז'ענסק זצוק"ל מחבר הספר הקדוש "נועם אלימלך".

והיום כ"א באדר מלאו מאתים שלושים ושש שנים לפטירתו של הצדיק.

## מעלתו וגדולתו של בעל הנועם אלימלך

רבי אלימלך היה תלמידו של המגיד ממעזריטש, והוא פרסם בעולם את תורתו של רבנו הקדוש רבי ישראל

הבעל שם טוב.

הצדיק הקדוש רבי אלימלך היה איש אלוקים קדוש ואי אפשר במילים לתאר את גודל קדושתו עד שאמרו עליו גדולי הצדיקים רבי אלימלך בדורו כרבי שמעון בר יוחאי בדורו.

הרב הקדוש רבי נפתלי מרופשיץ זצוק"ל שהיה תלמידו של הנועם אלימלך הוא כותב על רבי אלימלך שאם היה רבי אלימלך בדור האמוראים הוא היה אמורא ואם היה בדור התנאים היה תנא ואם היה בדור הנביאים היה נביא ואם היה בזמן האבות הקדושים היינו אומרים בתפילה ואלוקי אבימלך כמו שאומרים אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב.

גדולי הצדיקים אמרו על רבי אלימלך שתי ידיו כשתי לוחות הברית ועשר אצבעותיו כעשרת הדיברות.

והיו באים לרבי אלימלך אלפי יהודים ואפילו מארצות רחוקות כדי לזכות להתברך בפיו של הצדיק וכדי לזכות לראות פנים של יהודי קדוש.

## מדברי התורה שאמר בסעודה שלישית נכתב נועם אלימלך

רבי אלימלך היה מדבר בכל שבת בסעודה שלישית והיו באים הרבה מאוד יהודים לשמוע את דברי התורה מרבי אלימלך ובמוצ"ש היה יושב בנו של רבי אלימלך קראו לו רבי אליעזר והיה כותב את כל מה ששמע מאביו בסעודה השלישית וביום ראשון שהיה מגיש את הכתבים לפני רבי אלימלך היה רבי אלימלך מתפלא וכי אני זה שאמרתי דברים קדושים אלו? שהייתה השכינה מדברת מתוך גרונו.

רבי אלימלך לא הסכים להוציא את הספר נועם אלימלך בעודו חי אלא רק לאחר שהסתלק מן העולם ושנתיים אחרי שנפטר רבי אלימלך בנו רבי אליעזר הוציא את הספר הנועם אלימלך, ובספר הקדוש הזה כתוב דברי תורה וחסידות ודברי קבלה הספר הזה התפרסם מאוד בכל העולם.

וסיפר רבינו הקדוש מקוזניץ שבמשך

# פרשת ויקהל

עשרים ושתיים שנה היו המלאכים בשמים מתפלפלים בספר נועם אלימלך ולא היו מבינים את עומק דבריו הקדושים של רבי אלימלך.

הסבא שלנו הקדוש בבא מאיר תמיד היה רגיל ללמוד בספר נועם אלימלך וכשהיה יהודי היה בא לקבל ברכה שנוסע לדרך רחוקה היה אומר לו הצדיק תיקח אתך את הספר נועם אלימלך ותהיה לך שמירה גדולה בדרך, וגם היה אומר הצדיק שכל יהודי יקפיד שיהיה לו בבית את הספר נועם אלימלך וכל בית שיש בו את הספר נועם אלימלך לא יכולים להיכנס שום רוח רעה ויצר הרע, ומסופר על אחד מגדולי הצדיקים שלא היה נכנס לבית שלא היה בו את הספר נועם אלימלך ואם הצדיק היה צריך להיכנס לבית היה שולח את השמש שלו שיכניס לבית את הספר נועם אלימלך ורק לאחר מכן היה נכנס.

## שני דברים עיקריים בעבודת ה'

רבי אלימלך כותב בספר שלו שני דברים שהם עיקריים בעבודת השם.

הדבר הראשון הוא שעיקר העבודה של האדם בעולם הזה כדי להכניע את המידות הרעות שבשביל זה בא לעולם, רבי אלימלך כותב לא ניברא האדם בעולם הזה אלא לשבר את המידות הרעות שיש בו לשבור מידת העקשנות ומידת האכזריות ומידת העצלות ומידת הכעס ומידת הגאווה ומידת התאווה.

והדבר השני הוא שאין מציאות בעולם שאדם יצליח להתגבר במלחמה עם היצר הרע אלא רק על ידי שידבק בצדיקים והכח של הצדיק להבעיר את הניצוץ הכבוי שנמצא אצל כל יהודי, וז"ל דע לך כי במלחמה עם היצר הרע אין אדם יכול להתגבר על היצר הרע אלא רק על ידי שהוא קרוב לצדיק ומכח קדושת הצדיק להשפיע על האדם קדושה שיצליח להתגבר על היצר הרע, נועם אלימלך פ' יתרו.

## כל השפע יורד לעולם דרך הצדיק

כל הברכה שהקב"ה מוריד לעולם זה דרך הצדיק וכמה שאדם קרוב לצדיקים כך השפע והברכה שלו גדול יותר.

## לצדיק יש כח להדליק את הניצוץ הקדוש שבכל יהודי

וכותב רבי אלימלך שהכח של הצדיק זה לעורר כוחות של קדושה שחבויים בתוך נשמתו של יהודי ועל ידי שבאים לצדיק אז זוכים שכל מיני כוחות של קדושה שהיו חבויים בתוך נשמתו של האדם פתאום הם מתעוררים ואז נכנס באדם כח של קדושה ורצון להתקרב לריבונו של עולם, הצדיק בכח עבודת השם שלו בקדושה יכול לעורר כוחות קדושה שטמונים בעמקי נשמתו של רשע ולגרום לו לחזור בתשובה.

## כל עבודת ה' בנויה על אהבת ישראל

רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב יסד בעולם דרך בעבודת השם של אהבת ישראל ושמחה והתלהבות בעבודת השם ורבינו הבעל שם טוב העביר את כל הדרך של עבודת השם לרבינו הקדוש רבי דב בער המגיד ממעזריטש והמגיד ממעזריטש הוא היה הממשיך של רבינו הבעל שם טוב ורבינו הקדוש רבי אלימלך היה התלמיד של המגיד ממעזריטש.

ורבי אלימלך כותב בספרו הקדוש נועם אלימלך (עי' בספר צנתרות הזהב ח"ג עמ' יב) הלוואי שהייתי אוהב את הצדיק הגדול ביותר כמו שהקב"ה אוהב את הרשע הגדול ביותר, שהקב"ה אוהב כל יהודי והיהודי ואפילו את היהודי הרשע הגדול ביותר הקב"ה אוהב אותו.

רבי אלימלך מליז'ענסק אומר שכל עבודת השם בנויה על אהבת ישראל, והיה רבי אלימלך אומר "הלוואי שהייתי אוהב את הצדיק הגדול ביותר כפי שהקב"ה אוהב את

הרשע הגדול ביותר בישראל", אהבת ישראל פירושה לאהוב אפילו רשע גמור כאילו היה צדיק גמור.

## תפילת רבי אלימלך

ועיקר התפקיד של הצדיק זה להרבות באהבת ישראל וכך כותב רבי אלימלך בתפילה (נדפס בהרבה סידורים וכן בספר דרכי נועם עמ' קיט) : אדרבה ותן בליבנו שניראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך, ואל יעלה בליבנו שום שנאה מאחד על חברו, חלילה, ותחזק אותנו באהבה אליך, כאשר גלוי וידוע לפניך, שיהא הכול נחת רוח אליך.

## אל תשכח שאתה בן של מלך

מסופר שרבי זושא סיפר לאחיו רבי אלימלך שפעם אחת, בן המלך סרח עליו, לכן החליט להוציאו מארמון המלוכה. באותו זמן, היה אדם אחד שחיבתו למלך לא ידעה גבולות, לכן מכר את כל מטלטליו ובא לעיר המלוכה, וביקש לעבוד בארמון המלך, ולו בעבודה הפשוטה ביותר, על מנת שיהיה קרוב למלך. ניתנה לו העבודה, במרתפי הארמון, להסיק את ההסקה המרכזית של הארמון, האיש שמח מאוד, ועשה מלאכתו נאמנה, כיון שאהב את המלך, לכן דאג שיהיה החימום בארמון מתאים כמה שאפשר למזג האוויר. המלך הרגיש בשינוי לטובה שחל בארמון ושאל על ה"פועל" החדש וביקש לראותו. שמח האיש ובפגישה סיפר למלך שהוא מאוד אוהב את המלך ולכן עזב הכל רק בכדי להיות קרוב למלך. המלך התרגש, ושאל את האיש מה מבוקשו ותעש. ביקש האיש שמעונו יהיה סמוך לחדר המלך על מנת שיהיה קרוב אליו ביותר. המלך אמר שאין אפשרות כזו. אך מסכים לתת לו חדר ממול הארמון, כך שיהיה לו חור ובו יוכל להשקיף לחדרו של המלך ולראותו כל זמן שיחפוץ. שמח האיש מאוד. לימים שמע בן המלך על האיש דפק על דלת ביתו וביקש לראות את אביו המלך כיון שמתגעגע אליו, האיש

הסכים וכך התחלקו ב"חור" המשקיף לבית המלך. לאחר מספר ימים פנה האיש לבן המלך ואמר לו, ראה נא, אני אדם חיצוני לכן ניתן לי רק חור להשקיף על המלך, אבל אתה הלוא בן המלך, אם רק תתנהג כשורה תוכל לשבת עם המלך בשולחן אחד בזמן סעודתו. שמע בן המלך את המוסר, חזר לארמון ביקש סליחה מאביו המלך וכך זכה להיות מרואי פני המלך יום יום.

וכאן פנה שוב רבי זושא לרבי אלימלך, מלך מלך, זושא איש פשוט, אך אתה מלך, כיון שתלמיד חכם גדול אתה, לו רק תתנהג כשורה, ותשמור את עיניך פיך ואוזנך, הרי שתהיה יושב ראשונה במלכות, מרואי פני המלך. הדברים נכנסו לליבו של רבי אלימלך, והחליט ללכת ללמוד דרכי עבודת ה' אצל המגיד ממעזריטש, לאחר התקרבותו של רבי אלימלך למגיד, החל הוא ואחיו רבי זושא לערוך גלות על מנת לקרב את ישראל לאביהם שבשמים.

## הנס עם בת הרבי מרימינוב

מסופר שלרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב היתה בת שהיתה כבר בת שמונה עשרה, אבל היתה נמוכה מאוד ולא גבהה והייתה כמו ילדה קטנה ואף אחד לא הציע לה שידוך ועשו לה סגולות ורפואות ולא עזר כלום, וכשיצא שמעו הטוב ומופתים הנוראים של רבי אלימלך, אשתו של הרבי מרימינוב דחקה בו תיקח את הבת לרבי אלימלך שהוא מפורסם בניסים גדולים ולקח את הבת אצל רבי אלימלך , ורבי אלימלך הניח את ידו מעל ראשה והייתה גבוהה עד שאמר לו רבי עד כאן מספיק, א"ל אבל מה עם שידוך א"ל עוד חודש ימים יבוא שידוך טוב א"ל רבי ומה עם נדוניה אני עני מרוד א"ל כמה אתה צריך א"ל שלש מאות מטבעות כתב רבי אלימלך פתק לכבוד יהודי פלוני אני מבקש ממך שתיתן לרבי מרימינוב שלש מאות מטבעות ובשכר זה יהיה לך ישועה גדולה ואחרי חודש היה שידוך ועכשיו צריך כסף והלך לעיר ופגש

בדרך אותו יהודי וא"ל יש לי מכתב להביא לך מרבי אלימלך קרא את המכתב ומיד הוציא את השק עם הכסף ונתן לו א"ל אתה לא ניראה אדם עשיר מניין לך סכום כזה גדול א"ל יש לי פונדק ולא הרווחתי השנה כי ירד שלג גדול ולא היו עוברים ושבים הרבה ולא היה לי איך לשלם שכירות לפריץ והפריץ שם אותי בבית הסוהר יחד עם אשתי וילדי הקטנים, ויום אחד שבא לתת אוכל אמרתי לפריץ תוציא אותי ואני אלך לאסוף צדקה והיום הצלחתי לסיים לאסוף ואני בדרך לבית של הפריץ לתת לו הכסף ובדיוק פגשתי אותך, ואחרי שנתן לרבי מרימינוב את כל הכסף שאסף מיד הלך אותו יהודי לרבי אלימלך א"ל עכשיו מה יהיה איתי א"ל עד שתגיע לעיר הפריץ ימות ולא תצטרך לשלם וכך היה.

## רבי אלימלך ביקש שיחזיר לו את המטבע

ומסופר שפעם היה יהודי אחד שהיה עשיר גדול וירד מנכסיו ונעשה עני ואביון והיה רגיל לתרום הרבה כסף לרבי אלימלך ואשתו אמרה לו תלך לרבי לבקש ברכה והיה מתבייש עד שהגיע ראש השנה והלך ועשה ראש השנה עם רבי אלימלך ובסוף ראש השנה א"ל רבי אלימלך תישאר אתנו עד אחרי סוכות ונישאר, ואחרי סוכות שבא לצאת נתן לו רבי אלימלך שלושה מטבעות נחושת והתחיל להצטער בשביל מה נשארתי כל כך הרבה זמן בשביל שלושה פרוטות שאי אפשר לקנות בהם שום דבר ואחרי שיצא לדרך חזרה ויצא כבר מהעיר פתאום הגיע אחד מבני הבית וצועק הרבי קורא לך שתחזור בחזרה וכשחזר א"ל הרבי תחזיר לי מטבע אחד ותשאיר אצלך רק שני טבעות ואותו יהודי עוד יותר הצטער ויצא לדרך ובאמצע הדרך ניגשו אליו שלושה נערים עם תיק גדול וא"ל אתה רוצה לקנות את התיק ואת מה שבתוכו? א"ל בכמה כסף? א"ל שלוש מטבעות מטבע לכל אחד, ופתח התיק וכל התיק היה מלא בשטרות של כסף, אבל הנערים היו מהכפר ולא ידעו מה זה הדפים האלו ורצו מטבעות כי זה מה שהם הכירו ואמר יש לי רק שתיים ולא הסכימו כי כל

אחד רצה מטבע בסוף עלה לו רעיון אמר אני אקח רק את הדפים ואני אתן שתי מטבעות והשלישי ייקח את התיק והסכימו ונתנו לו השטרות והיה הרבה מאוד כסף והמשיך בדרכו ופתאום התחילו הנערים לריב כי השלישי לא רצה את התיק רצה את המטבע עד שלקחו התיק וזרקו לתוך האש ופתאום הגיע המושל של העיר ואמר שנפל לו מהעגלה מקודם תיק גדול מלא בכסף וראה התיק כולו באש ואז הבין שהכל נשרף ואין מה לעשות והוציא את החרב שלו והרג את שלשת הנערים והלך והיהודי עומד מהצד ורואה את הכל ואז הוא אומר עכשיו אני מבין למה רבי אלימלך לקח ממני המטבע השלישי כי אם היה משאיר אצלי הייתי קונה גם התיק ואז המושל היה מוצא אצלי והיה מוציא אותי להורג אבל בזכות שקניתי רק השטרות ניצלתי ונעשה עשיר גדול.

וכשבא לרבי אלימלך אמר לו רבי אלימלך היה איזה אבא שלפני שנפטר היה לו הרבה שדות ואמר לבנים שלו תחפרו בשביל שמוביל לשדות יש שם הרבה כסף וחפרו ולא מצאו כלום אבל בגלל שחפרו שירד גשם הכל התמלא במים וכך גדלו בשדה פירות מאוד טובים ואז הבינו שמה שאמר האבא לחפור זה כדי שיהיה הרבה מים, כך האדם צריך לדעת שגם אם הוא לא מבין כל מיני דברים אבל הוא צריך ללכת באמונה שלימה עם הברכה של הצדיק.

## הייתכן שאח יתחתן עם אחותו?

מסופר שהיה יהודי אחד שהיה שוכר חנות מן הפריץ של העיירה ולא היה לו איך לשלם דמי השכירות ואותו פריץ לקח את אותו יהודי ואשתו והיה לו בן ובת והכניס אותם לבית הסוהר וקצב הפריץ זמן שאם לא ידאג לשלם יוציא אותו להורג, והפריץ ביקש סכום כסף גדול מאוד שלא יכול היה אותו יהודי להשיג ושראו הקהילה היהודית שאין סיכוי שיצליחו לגייס את אותו סכום של כסף פרצו בלילה לבית הסוהר והבריחו את אותו יהודי ואשתו והבת ואחרי שיצאו נזכרו שלא לקחו את התינוק הקטן וששכחו אותו

שם אבל כבר היה מאוחר ואם היו חוזרים היו תופסים אותם ומוציאים את כולם להורג והבריחו את אותו יהודי ואשתו ואת הבת מחוץ למדינה ושגילה הפריץ שהם ברחו והתינוק נישאר לקח הפריץ את התינוק וגידל אותו בתוך הבית כמו בנו והילד לא ידע שהוא יהודי ושגדל והיה נער יום אחד צעק על אחד הפועלים של הפריץ ואותו פועל קרא לו יהודי עלוב שכמוך למה אתה צועק עלי, ומיד הלך לספר לאביו הפריץ והפריץ כעס על אותו פועל וא"ל אם שוב פעם תקרא לו כך אני יוציא אותך להורג ואחרי כמה חודשים שוב הנער צעק על הפועל והפועל קרא לו שוב יהודי עלוב ואז ניגש הנער וא"ל תספר לי בדיוק מי אני, ואם לא אני יספר לאבא לפריץ והוא יוציא אותך להורג וסיפר הפועל לנער שהוא יהודי ואביו ואמו ואחותו הצליחו לברוח והוא נישאר והפריץ גידל אותו כמו בנו ומה עשה הבן קם וברח והגיע ללייז'ענסק לרבי אלימלך וסיפר לו כל המעשה א"ל רבי אלימלך שהמעשה נכון ושהוא יהודי אבל שיברח מחוץ למדינה כדי שאביו הפריץ לא יתפוס אותו, ולפני שיצא כתב לו פתק ואמר לו שישמור על הפתק הזה ויפתח אותו רק סמוך ממש לפני החופה והנער ברח מחוץ למדינה והלך ללמוד תורה וגדל בתורה והציעו לו שידוך והתארס ושעמד להתחתן לפני החופה נזכר מה שאמר לו רבי אלימלך והוציא את הפתק סמוך לחופה והיה כתוב בו הייתכן שאח יישא את אחותו, ואותו בחור הלך לאבא של הכלה והתחיל לחקור אותו והתברר שהכלה היא אחותו והמחותן זה אבא שלו , והם היו בבית הסוהר אצל הפריץ והבריחו אותם והם ברחו, ורבי אלימלך ראה את כל זה ברוח הקודש.

## הרואה למרחוק

מסופר שהיה איזה יהודי עשיר שבא להתברך אצל רבי אלימלך וא"ל רבי תן לי עצה טובה וברכה כדי שאני יצליח וכל שאלה ששאל היה עונה לו הצדיק וא"ל העצה הכי טובה בשבילך זה שכשאתה עכשיו חוזר בדרך חזור אם תישמע איזה קול צעקה תלך לשם ותיראה מה אתה יכול לעזור לו כי משם תבוא לך הישועה ולא הבין מה הצדיק אומר לו

# פרשת ויקהל

אבל כשחזר העשיר בדרך שמע קול צעקה ונכנס ליער וראה איזה עגלה ששקועה בתוך הבוץ והאיש שם צועק לעזרה והתקרב העשיר וקשר חבל לעגלה שבבוץ וקשר את הצד השני של החבל לעגלה שלו והצליף מכות בסוסים והצליח להוציא את העגלה מן הבוץ ומצא שם אדם שהיה חלש מאוד ולא היה יכול לדבר והעלה אותו לעגלה וכיסה אותו בשמיכה ונתן לו לשתות וכשהגיעו לעיר הביא אותו לבית שלו ונתן לו לאכול ונתן לו מיטה לישון ולמחרת קם וא"ל דע לך עשית לי טובה גדולה מה אני יכול להחזיר לך א"ל שום דבר א"ל אולי בכל זאת אתה ממש הצלת את חיי א"ל שום דבר יש לי הכל ואני שמח שהצלתי בן אדם ממוות א"ל מה השם שלך ומה הכתובת שלך והלך ואחרי כמה שנים העשיר ירד מנכסיו ולאט לאט לא נישאר לו כלום עד שניהפך לעני ואביון והיה מחזר על הפתחים ואז יום אחד עמד בכניסה לעיר לקבץ נדבות ופתאום ראה איזה עגלה מפוארת עוצרת לידו ויורד משם איזה אדם לבוש בבגדים מכובדים ושאל אותו אתה יהודי? אותו עני ניבהל מי יודע מה יעשו לו וברח והגוי ציווה למשרת שלו לך תרדוף אחריו עד שתתפוס אותו ותביא אותו אלי ורץ אחריו עד שהצליח לתפוס אותו והביא אותו לפני הגוי וא"ל הגוי איך קוראים לך? וענה לו את שמו ומיד הוציא הגוי את הפנקס וראה שהוא זיהה את אותו יהודי שהציל אותו ואת העגלה שלו מן הבוץ לפני חמש עשרה שנה א"ל מה קרה שאתה עני הרי אתה היית עשיר א"ל היתה לי חנות של יין ושנה אחת החמיץ לי כל החביות יין וכך לאט לאט הפסדתי עד שמכרתי כל רכושי ונהפכתי לעני ואביון א"ל הגוי לפני כמה ימים התמנית להיות מושל בכל העיר ורשה ואני רוצה להכיר לך טובה ונתן לו חנות גדולה במתנה ונתן לו סכום כסף גדול וחזר להיות עשיר כמו בהתחלה ואז נסע לנועם אלימלך וא"ל רבי לפני חמש עשרה שנה שאלתי אותך כל מיני שאלות ולא ענית לי עליהם ואמרתי לי העצה הכי טובה בשבילך זה שבדרך חזור אם תיראה קול צעקה תלך לשם ותעזור וזו העצה הכי טובה בשבילך ואני לא הבנתי מה הרב אמר אבל מה

שהרב אמר לי לעשות עשיתי ורק עכשיו אחרי חמש עשרה שנה הבנתי שהרבי ראה שנגזר עלי גזירה לרדת מנכסי והרבי נתן לי עצה איך אני יחזור להיות עשיר, א"ל רבי אלימלך ראיתי שאתה עומד לרדת מנכסיך ולהיות עני ואביון וניסיתי לבטל את הגזירה מעליך אבל לא הצלחתי אז לכל הפחות נתתי לך ברכה שאחרי שתהיה עני תחזור בחזרה להיות עשיר.

## איך עוצרים ירידת דם

מסופר על יהודי שהיה סוחר בבדים יקרים ובאו לפני רבי אלימלך לקבל ממנו ברכה שיוצא הוא להפליג בנהר עם הסחורה כדי למכור את הסחורה באחת המדינות הסמוכות ושם הוא אמור להרוויח רווח גדול מאוד ושאל הסוחר את רבי אלימלך האם לנסוע או לא? מה הרב אומר? א"ל הצדיק האם יש איזה מצוה שאתה רגיל לעשות? א"ל רבי אני גם מוהל א"ל ושיורד הרבה דם בברית מה אתה עושה א"ל שם תחבושות א"ל קח שיהיה לך עשב זה וכשירד דם תניח על מקום המילה וייעצר הדם א"ל אבל רבי האם אני אסע ואצליח למכור את הבדים? א"ל תדע לך שיורד דם מהמילה תניח את העשב על המילה וייעצר הדם, ואותו יהודי לא הבין הוא שואל שאלה אחת והצדיק עונה לו תשובה אחרת לגמרי, אבל לקח אתו את העשב והעמיס לאוניה כל הסחורה של הבדים ובאמצע הדרך האוניה טבעה וכל הבדים טבעו בנהר והוא ניצל בדרך נס והגיע שהוא מחוסר כל וחיפש מקום לישון וא"ל יש יהודי אחד שהוא עשיר גדול והוא מכניס אורחים הלך ודפק בדלת וסיפר לו מה שקרה לו שהפסיד כל ממונו וריחם עליו והכניס אותו לבית ונתן לו לאכול ואותו סוחר התחיל לדבר עם בעל הבית והוא מספר לו שבהתחלה נולדו לו שני ילדים והוא עשה להם ברית אבל בברית הם מתו כי הדם לא הפסיק וכל מה שעשו לא הצליחו לעצור את הדם ועכשיו יש לו עוד שלושה בנים והוא לא עשה להם ברית מילה כי הוא מפחד שימותו כמו שמתו שני בניו ויש לו צער גדול שלא עשה להם ברית מילה ואז נזכר אותו סוחר מה שאמר לו רבי אלימלך ונתן לו עשב שעוצר את הדם ומיד

סיפר לבעל הבית מה שאמר לו רבי אלימלך א"ל אם תמול את בני ולא ימותו אני אתן לך חצי מכל הרכוש שלי והתחייב לו כי סמך על בירכתו של רבי אלימלך, ומל את שלושת בניו של בעל הבית ולא מתו ושהניח את העשב מיד הדם נעצר ואז הבין מה שאמר לו רבי אלימלך שהוא שואל שאלה אחת והוא עונה לו תשובה אחרת ועכשיו הבין את הכל.

## מעלת הספר נועם אלימלך

הספר ה' נועם אלימלך שחיבר רבי אלימלך כתוב שם דברים קדושים וטהורים מאוד שמטהרים ומזככים את הנשמה.

רבי מנחם מנדל מרימינוב שהיה מגדולי תלמידיו של הנועם אלימלך כותב (מובא בסוף קונטרס לישרים תהלה' להר"ר משה חיים קליינמאן ז"ל מבריסק בעמח"ס אור ישרים' סלונים ועוד) מתי אני קצת זוכה להבין את דבריו הק' של הנועם אלימלך ביום שישי אחרי שאני טובל במקווה ולובש בגדי שבת רק אז אני זוכה מעט להבין דבריו הק'.

רבי מנחם מנדל מרימינוב מספר שהיה איזה גוי שהיה עושה כישופים לאיזה עיר שלימה של יהודים ושלח להם ספר נועם אלימלך ומאותו זמן הגוי ברח ואחרי כמה ימים ונמצא מת.

לפני שנפטר רבי אלימלך הוא הבטיח ואמר מי שילמד בספר הק' הזה יזכה לשפע של פרנסה ומי שילמד ממנו בשבת יזכה לנשמה יתירה ולחיה יחידה.

## סגולת יום ההילולא

רבי מנחם מנדל מרימינוב כותב שביום ההילולה של הנועם אלימלך רבי אלימלך עומד מעל הקבר ומברך בשתי ידיו את כל אלו שבאים להתפלל על קיברו של רבי אלימלך.

## מי שיגע בידית האוהל

ומסופר שלפני שנפטר רבי אלימלך הוא הבטיח ואמר שכל מי שיגע בידית של האהל שבו נמצא הקבר שלו הוא מבטיח לו שלא ייצא מן

העולם בלי שיחזור בתשובה.

ומובא בשם גדולי הצדיקים שמי ששב מתפילה בציון הנועם אלימלך, היו שמים לב שקרן עור פניו!

ומסופר שהיה יהודי אחד שהיה גוסס במשך כמה ימים ונשמתו לא יוצאת וסיפרו הדבר לרבי מנחם מנדל מרימינוב, ואז הוא שאל האם היהודי הזה היה על קיברו של רבי אלימלך ביום ההילולה? א"ל כן א"ל עכשיו אני מבין למה לא יוצאת נשמתו כי רבי אלימלך הבטיח שמי שיהיה על קיברו ביום ההילולה לא ייצא מן העולם בלא תשובה ולכן תגידו עם החולה וידוי והלכו ועשו וידוי עם החולה ומיד יצאה נשמתו.

## איך מתקנים את הנשמה

הדברי יחזקאל משינווא מביא שבספר חובות הלבבות (פתיחה לשער הביטחון) מביא מעשה שפעם אחת היה איזה יהודי ירא שמים הולך בדרך ונוסע לארץ רחוקה כדי לעשות שם מסחר ובדרך היהודי ירא השמים פגש אדם כופר והכופר שואל את היהודי המאמין במי אתה מאמין? אמר לו אני מאמין בבורא עולם שהוא זן ומפרנס לכל אמר לו הכופר אתה סותר את עצמך אם אתה מאמין בהקב"ה שהוא נותן הפרנסה מדוע אתה נוסע לארץ רחוקה להביא פרנסה אם בורא עולם ירצה ייתן לך פרנסה בעיר שלך שמע אותו יהודי מאמין הדברים ולא ידע מה לענות עמד וחזר בחזרה לעיר שלו ולא המשיך בדרך, ואומר הדברי יחזקאל משינווא שאילו היה אותו יהודי לומד דברי רבינו האר"י הקדוש לא היה חוזר, כי רבינו האר"י הקדוש כותב שנסיעה למקומות רחוקים היא לתקן דברים שקשורים לנשמה שלו וכל אחד איפה שיש שייכות לנשמה שלו שמה הברכה ולכן צריך האדם לזכור לאן שהקב"ה מוליך אותו שם הברכה שקשורה לשורש נשמתו.

## אין שני גרעינים שווים

מסופר (ע"פ ערכי הקודש עמ' קנח) שרבנו "נועם אלימלך" הקשה: איך נהגו ישראל קדושים, כאשר יש לאדם צרה או בעיה, לילך אצל חכמי ישראל ולבקש שיעתירו ויתפללו על הצרה או הבעיה, הרי זה שהצדיק

מתפלל על הצרה או הבעיה, נראה כמי שחולק על הקב"ה חס ושלום, הקב"ה נתן עניות לאדם איך יכול האדם ללכת לצדיק שיתפלל על עשירות, וכן אם אדם לא זכה לבנים אייך אפשר ללכת לחכם שיתפלל על בנים, הרי הקב"ה מנע מהאדם ההוא פרי בטן? אלא מתרץ "הנועם אלימלך" שישנם מקרים אשר בכוחו ובמזלו של האדם לזכות בזרע בר קיימא אך ורק על ידי תפילה ותחינה, כזרע הנזרע באדמה אשר רק על ידי מים מרובים אשר ישקו את הזרע ברבות הימים יציץ ויפרח הפרח, כך במהות יש אנשים שאין להם ילדים ואין להם פרנסה וכן כל החסרונות אשר חסרים לאדם, אך טמון בתוכם הדבר, ורק על ידי תפילה ותחינה של צדיק אפשר שיפרח מה שחסר להם, כי השורש נמצא בתוכם, וזה התפילה אצל הצדיק, והשתטחות על קברי צדיקים גורמת.

יש גרעין ששותלים אותו באדמה מספיק לו מעט מים כדי שיגדל ויש גרעין שצריך מים מרובים כדי שיגדל כך האדם יש אדם כדי לזכות לבנים או לפרנסה די לו בתפילה מועטת ויש אדם כדי לזכות לבנים או לפרנסה צריך להרבות הרבה מאוד בתפילה ותחנונים, ויש עץ שמספיק הגשם שיורד כדי שיגדל ויש עץ שצריך לסחוב ולהביא מים ממקום רחוק יש אדם שהישועה שלו טמונה בזה שהולך להביא מים ממקום רחוק ויש שהישועה שלו ממקום קרוב.

## אין רימה ותולעה שולטת בצדיקים

בזמן השואה שבאו הנאצים לקחת את היהודים למחנות ההשמדה עמדו היהודים להתפלל סביב קיברו של רבי אלימלך לפני שיוצאים למחנות ההשמדה ושראו הנאצים שכל היהודים עומדים סביב הקבר חשדו אולי החביאו שם כסף או תכשיטים ומיד חפרו את הקבר וגילו את גופתו של רבי אלימלך שלימה כאילו באותו יום נפטר וכבר עברו יותר ממאה וחמישים שנה.

## האחים הקדושים

רבי אלימלך ואחיו הקדוש רבי זושא מאניפולי שהיו מכונים האחים הקדושים ראו שסמוך לביאת המשיח עתיד להיות צרות גדולות בעולם וכדי לבטל את חבלי משיח הם קיבלו על עצמם ללכת לגלות במשך עשרים ואחד שנים ולא ישנו יותר מלילה אחד באותו מקום כמאמר חז"ל "גלות מכפרת על הכל" (סנהדרין לז ב), ואחרי עשרים ואחד שנים אמרו ביטלנו חבלי משיח אבל בתנאי אחד שיהיה אחדות בעם ישראל ואם לא יהיה אחדות כל מה שהלכנו בגלות עשרים ואחד שנים זה יהיה לשווא.

## רבי אלימלך הוזר לגלות

מסופר שבתחילה הלכו עשר שנים בגלות וכשחזרו ונכנסו לעיר בא איזה אדם ואמר לרבי אלימלך שלפני כמה שעות אמרו שהבן של רבי אלימלך נפל מהגג ומת והצטער מאוד רבי אלימלך וכשנכנס לבית התברר שזה טעות זה לא הבן שלו אלא הבן של רבי אלימלך אחר, ואז אמר רבי אלימלך לאחיו רבי זושא בהתחלה היה לי צער גדול ואחר כך שהתברר שזה לא הבן שלי אז כבר לא היה לי צער כל כך סימן שחסר לי באהבת ישראל ויצאו לעוד אחת עשרה שנים בגלות.

## מה שנגזר על האדם יגיע

פעם אחת שהיו בגלות חיפשו מקום לישון ונכנסו לבית מרזח ונכנסו תחת התנור לישון ובאו הגויים והשתכרו והתחילו להכות את רבי זושא ואחר כך אמר רבי אלימלך לאחיו רבי זושא אתה תיכנס בפנים שאם יבוא להכות יכו עכשיו אותי גם אני רוצה ייסורים ואז התחלפו ורבי זושא נכנס בפנים ורבי אלימלך היה בחוץ ואחרי כמה שעות שוב פעם באו הגויים ואמרו עכשיו נכה את היהודי שבפנים ושוב פעם היכו את רבי זושא אמר לו רבי זושא לרבי אלימלך רבי אלימלך רואה אתה, הכל בהשגחה פרטית, והחל רוקד בשמחה רבה, מכאן אתה למד מה שנגזר על האדם יגיע לא משנה מה יעשה.

## הוכח תוכיח את עמיתך

שרצו האחים להוכיח יהודי על עוונותיו או על מעשיו הרעים לא הוכיחו אותו באופן ישיר, אלא דברו לעצמם או אחד לשני בקול רם, וכך צעקו: "מה לך אלימלך שראית לעשות כך" ואז היו אומרים את אותם חטאים שפגם אותו האיש, והיו ממשיכים לדבר בדברים הנוגעים לנפש: מה תשיב לבוראך ביום הדין, איזה פנים יהיו לך לפני בורא עולם, ואותו האדם היה מתעצב אל לבו ואומר לעצמו: "הלא גם אני חטאתי באותו דבר, ומה אומר אני ביום הדין" וע"י זה היה עושה תשובה, דווקא אותם דיבורים שכאילו לא היו מכוונים אליו, הם אלו שעוררו אותו לחזור בתשובה, וכך הוכיחו האחים הקדושים אלפי יהודים מבלי שייפגעו .

ולכן כשהיו רואים את החסרונות של בעל הבית היה רבי אלימלך מוכיח את זושא זושא למה אתה לא מניח תפילין למה אתה לא שומר שבת והיה בעל הבית שומע ורוצה לעשות תשובה, רבי אלימלך היה מפרש את הפסוק (ויקרא יט טז) "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" שהכוונה שאל תגיד לו אתה חוטא אלא תדבר לעצמך רבש"ע כמה אני מכעיס אותך כמה אני לא בסדר ואז הוא ישמע והדברים יכנסו לליבו ויחזור בתשובה.

ומובא בשם גדולי הצדיקים שהרבי רבי אלימלך זיע"א ביקש שלא יעלו אותו כל כך הרבה למעלה, כי רוצה להיות עוד מקושר עם ישראל בכלל ישראל בזה העולם".

רבי אלימלך אומר, שהספר מוסר שלו הכי גדול הוא השעון, להסתכל שכל דקה שעוברת לא תחזור יותר. והמוות מתקרב ואין מנוס.

## תלמידי רבי אלימלך

מסופר שלפני פטירתו, סמך הרבי רבי אלימלך את ידיו על ארבעה מתלמידיו המובהקים, ל"חוזה מלובלין" הוריש את כוח הראיה למרחוק. למגיד מקוז'ניץ - את הכוח הרוחני אשר בליבו הגדול. לרבי מנחם מענדל מרימינוב - את הכוח הנשמתי של מוחו. ולרבי אברהם

יהושע העשיל מאפטא, ה'אוהב ישראל' - את הכוח הרוחני של פיו הטהור.

## איך נולד רבי אלימלך?

רבינו בעל התניא סיפר איך נולד רבינו הנועם אלימלך? מסופר על האבא של הנועם אלימלך קראו לו רבי אליעזר ובמשך שנים רבות הוא ואישתו הצדקת לא זכו להיפקד בזרע של קיימא ורבי אליעזר היה צדיק והיה זהיר מאוד במצוות הכנסת אורחים, ופעם את בערב שבת קודש כמה דקות לפני כניסת השבת הגיעו ארבעה יהודים וביקש להתארח אצל רבי אליעזר בשבת ואמרו שהם באו מהדרך ואין להם איפה לאכול ואיפה לשתות ואחד מתוך הארבעה יהודים היה מצורע וכל גופו היה מלא בפצעים, ומיד הזמין רבי אליעזר את אותם ארבעה יהודים שיכנסו אליו לבית ויהיו האורחים שלו בשבת קודש אבל המשרתים בבית של רבי אליעזר לא הסכימו לשרת את האדם שהיה מצורע כי מאוד חששו שמא הוא ידביק אותם בנגע הצרעת שזה היה דבר מאוד מדבק, ולכן את אותו מצורע הושיבו אותו בפינה בצד ואף אחד לא הסכים להגיש לפניו אוכל, ובליל שבת שניכנסה אישתו של רבי אליעזר וראתה את אותו יהודי מצורע יושב בפינה בצד ואף אחד לא מגיש לו אוכל היא שאלה מדוע לא מגישים לו אוכל והמשרתים אמרו מכיון שהם חוששים שידביק אותם בצרעת שכל גופו מלא בפצעים וכששמעה כך מיד הלכה והביאה דלי מלא במים לאותו מצורע שירחוץ את גופו והלכה והביאה תחבושות ומשחות וחבשה את כל הפצעים ובמשך כל השבת היתה משרתת את אותו מצורע והיתה מגישה לו אוכל, ובמוצאי שבת קודש ניגש אותו מצורע לאישתו של רבי אליעזר להודות לה על כל מה שטרחה לכבודו ובירך אותה יהי רצון שתיזכי להיפקד בזרע של קיימא ותיזכי שיהיו לך ילדים קדושים כמוני, ומיד אותו מצורע יצא לדרך ואישתו של רבי אליעזר היתה בוכה על הברכה שבירך אותה אותה מצורע שתיזכי לילדים קדושים כמוני והרי הוא היה מצורע ומלא בפצעים איזה ברכה יש כאן, וסיפר רבינו הקדוש בעל התניא

שמי היו אותם ארבעה אורחים אברהם יצחק ויעקב והרביעי זה היה מלך המשיח וכתוב בגמרא על מלך המשיח שהוא יושב בשער העיר רומא וכולו מלא בפצעים, ובאמת אישתו של רבי אליעזר ילדה ארבעה ילדים וכולם צדיקים צדיקים ובניהם היה רבינו הקדוש רבי אלימלך ורבי זושא שני האחים הקדושים והטהורים שהיו מפורסמים בכל העולם בגודל קדושתם.

## הצומות שצם רבי אלימלך

ידוע שרבי אלימלך הלך במשך עשרים ואחד שנים בגלות ובמשך כל אותם עשרים ואחד שנים היה שרוי רבי אלימלך בצום, והיה אוכל בלילה וביום היה צם כך במשך עשרים ואחד שנים, וכתוב בספר הקנה שמי שיצום במשך שבע שנים רצופות יזכה לבטל את היצר הרע ממנו, ומסופר שרבי אלימלך צם שלוש פעמים במשך שבע שנים, השבע שנים הראשונות שצם רבי אלימלך כדי לכפר על כל העוונות של עם ישראל מהעבר, והשבע שנים השניות שצם רבי אלימלך כדי לכפר על כל העוונות של עם ישראל באותו דור והשבע שנים השלישים שצם רבי אלימלך זה על העתיד עד סוף כל הדורות שאם יהודי יבקש מחילה מהקב"ה הקב"ה ימחל ויסלח לו גם בלי תעניות וסיגופים.

## רוב קדושתו

הרב הקדוש רבי אליעזר ממנוקטש סיפר שבסוף ימיו של רבי אלימלך הוא בקושי היה אוכל עד שגופו היה נחלש מאוד מאוד והיו דוחקים בו בני הבית שהוא חייב לאכול כי בלי אוכל אי אפשר להתקיים ויכול ח"ו למות, ואז אמר רבי אלימלך מרוב שהגעתי לדרגות כל כך גדולות של קדושה הגוף שלי לא יכול לסבול גשמיות של העולם הזה, ואז אמר רבי אלימלך לבנו רבי אלעזר אבל אם תלך לכפר פלוני ויש שם פונדק של איזה אישה יהודיה והיא מכינה מרק עם קמח ואם תביא לי מהמרק הזה אני יאכל ברצון, אבל בגלל שאותו כפר היה רחוק מאוד לא היה מי שיביא משם

# פרשת ויקהל

את המרק, חלפו שנים ורבי אלימלך ניפטר , ויום אחד היה רבי אלעזר בנו של רבי אלימלך נוסע והוא עבר ליד אותו כפר ואז הוא ניזכר מה שביקש ממנו אביו רבי אלימלך ואז הוא אמר בוא ניראה מה מיוחד במרק הזה שאבא שלי כל כך רצה ואז ניכנס לפונדק וביקש לאכול ואותה אישה יהודיה אמרה יש לי רק מרק עם קמח זה מה שיש לי ואז הוא אמר לה כן אני רוצה והגישה לו את המרק ורבי אלעזר אכל וכשסיים ביקש עוד צלחת מרק וגם אותה סיים וביקש עוד אחת והגבאי התפלא מאוד למה שינה רבי אלעזר ממנהגו ואוכל כל כך הרבה, ואז רבי אלעזר שאל את בעל הבית מה את מכניסה לתוך המרק איזה סוג של תבלין מיוחד ואז היא אמרה אין לי בבית שום תבלין אלא רק קמח ומים בלבד , ואם יש טעם מיוחד זה בגלל התפילות שלי שבשעה שאני מבשלת את המרק אני מתפללת להקב"ה רבונו של עולם בגן עדן יש שם את כל הטעמים שבעולם בבקשה מימך תכניס טעם של גן עדן באוכל שאני מבשלת ומרוב צידקותה זכתה שבאמת במרק הפשוט שהיתה מכינה היה בו טעם מיוחד של גן עדן, ואז אמר רבי אלעזר עכשיו אני מבין למה אבא רבי אלימלך אמר שהוא מסכים לאכול רק את המרק של האישה הזאת, רואים אנחנו שכוונה טובה ותפילה יכולה להכניס קדושה לתוך אוכל שהוא גשמי.

## כמה גדולה החשיבות בשמים של מי שמכבד את התורה ומי שנוהג כבוד בספרי קודש

מסופר על רבינו הנועם אלימלך שפעם אחת הוא התעלף וכשהעירו אותו הוא סיפר שהוא עלה לעולמות העליונים ושם הוא פגש יהודי אחד פשוט שהיה גר בעיר ליזענסק וקראו לו מרדכי והפרנסה שלו היתה שהוא היה כורך ספרי קודש, ואותו מרדכי מעולם לא למד תורה, ובקושי קיים כמה מצוות ואחרי שניפטר גזרו עליו להיכנס לגהינום אבל אחרי שניכנס לגהינום באו שני מלאכים ולקחו אותו בחזרה לבית דין של מעלה והתחילו להניח את כל הספרי קודש שהוא כרך על הכף מואזנים עד שהם הכריעו את הכף וניגזר עליו להיכנס לגן עדן, והוא סיפר לרבי אלימלך

שמעולם הוא לא למד תורה ובוקשי קיים מצוות אבל בזכות שהיה נוהג בכבוד גדול בספרי קודש זכה להיכנס לגן עדן ואמר רבי אלימלך תראו כמה גדולה החשיבות בשמים של מי שמכבד את התורה ומי שנוהג כבוד בספרי קודש.

## כל העולם ניזון בשביל חנינא בני

אחד מגדולי התנאים היה התנא הקדוש רבי חנינא בן דוסא והגמרא אומרת אמר הקב"ה כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת

דוד המלך אומר בתהילים עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם ואומר המדרש שלא רק המלאכים נתנו מתנות למשה רבינו אלא אף הצדיקים שבכל דור ודור נתנו מתנה למשה רבינו , ומבוא בחז"ל שאף התנא הקדוש רבי חנינא בן דוסא נתן מתנה למשה רבינו ומה הוא נתן למשה רבינו הוא גילה למשה רבינו שיש סגולה לישועה לומר את המילה קב שיש בה סוד גדול מאוד וזה מש"כ בגמרא כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת שהמילה קב יש בה שם קדוש שהוא מסוגל לישועה, ואומר המדרש שמשה רבינו אמר לרבי חנינא בן דוסא שהוא לא מסוגל להגיד את המילה קב מכיון שמשה רבינו היה מגמם כבד פה וכבד לשון אז לא היה מסוגל להגיד את האות ק' אז אמר רבי חנינא למשה רבינו אז תגיד חצי מקב , ומה זה חצי מקב? קב בגמטריא 102 חצי מקב זה 51 שזה גמטריא נא, אמר רבי חנינא בן דוסא למשה רבינו אם אתה לא יכול להגיד את המילה קב אז תגיד חצי מקב שזה המילה נא ותגיד את המילה נא פעמיים ואז ייצא קב 102 ולכן בשעה שמשה רבינו התפלל על מרים אחותו שהיתה מצורעת מה התפלל משה רבינו אל נא רפא נא לה הוא הזכיר פעמיים את המילה נא שזה ביחד כמניין קב שזה שם קדוש שמסוגל לישועה , ומובא בשם גדולי הצדיקים שנ"א זה שם קדוש שמסוגל לישועה ונא ר"ת נועם אלימלך שהיה קדוש בקדושה מיוחדת.

מסופר על רבי אהרון מבעלזא שלא היה ניכנס לבית שלא היה בו את הספר הקדוש נועם אלימלך.

## רבי אלימלך ציוה לקבור אותו במקום שזה להארה מהבעש"ט

רבי אלימלך לא זכה לפגוש את הבעל שם טוב וכשניפטר רבינו הבעש"ט היה רבי אלימלך בגיל ארבעים שנה, אבל לפני פטירתו של רבי אלימלך הוא ביקש שרבינו הבעש"ט התגלה אליו ובאמת זכה רבי אלימלך להארה גדולה ולהתגלות של רבינו הבעש"ט ובאותו מקום שבו זכה לגילוי של הבעש"ט שם ביקש רבי אלימלך שיקברו אותו באותו מקום.

## תורה עבודה וגמילות חסדים

כתוב במשנה בפרקי אבות על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, ומובא בדברי רבז"ל שרבי אלימלך היה אומר שמאברהם אבינו ועד רבינו האר"י הקדוש עבודת ה' היה לימוד תורה ומרבינו האר"י הקדוש ועד הנועם אלימלך עבודת ה' היתה בכח התפילה ומהנועם אלימלך ועד ביאת המשיח עבודת השם זה בכח של גמילות חסדים שעל ידי שעושים חסד אחד עם השני זוכים לאחדות גדולה ובכח האחדות תבוא הגאולה השלימה.




מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

# השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
## שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

**ביום שלישי כ"ח אדר א' 01.03.22**

**בשעה 20:45** בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707